Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

26. ledna 2017 **

„Kasační opravný prostředek — Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Belgický, německý, francouzský, italský, nizozemský a rakouský trh zařízení a pevných součástí koupelen — Rozhodnutí, kterým se konstatuje porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru — Koordinace cen a výměny citlivých obchodních informací — Jediné protiprávní jednání — Důkaz — Pokuty — Plná jurisdikce — Přiměřená lhůta — Proporcionalita“

Ve věci C-625/13 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 29. listopadu 2013,

Villeroy & Boch AG, se sídlem v Mettlachu (Německo), zastoupená M. Klusmannem a T. Kreifelsem, Rechtsanwälte, ve spolupráci s S. Thomasem, profesor,

navrhovatelka,

přičemž další účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená L. Malferrarim, F. Castillem de la Torre a F. Ronkes Agerbeekem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, místopředseda Soudního dvora vykonávající funkci předsedy prvního senátu, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (zpravodaj) a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 10. září 2015,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. listopadu 2015,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnost Villeroy & Boch AG domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. září 2013, Villeroy & Boch Austria a další v. Komise (T-373/10, T-374/10, T-382/10 a T-402/10, nezveřejněný, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2013:455) v části, v níž tímto rozsudkem Tribunál částečně zamítl její žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Komise C(2010) 4185 final ze dne 23. června 2010 v řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/39092 – zařízení a pevné součásti koupelen) (dále jen „sporné rozhodnutí“), v rozsahu, v němž se jí týká.

Právní rámec

Nařízení (ES) č. 1/2003

2 Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích [101 a 102 SFEU] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205) v čl. 23 odst. 2 a 3 stanoví:

„2. Komise může rozhodnutím uložit podnikům a sdružením podniků pokuty, pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

a) se dopouštějí jednání v rozporu s články [101 nebo 102 SFEU] […]

[…]

Pokuta u každého podniku a sdružení podniků podílejících se na protiprávním jednání nesmí přesáhnout 10 % jeho celkového obratu za předchozí hospodářský rok.

[…]

3. Při stanovování výše pokuty se přihlíží k závažnosti a k délce trvání protiprávního jednání.“

Pokyny z roku 2006

3 Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny z roku 2006“) v bodě 2 ohledně určování výše pokut uvádí, že „Komise […] musí vzít v úvahu dobu trvání a závažnost protiprávního jednání“ a že „nesmí uložit pokutu, která by překročila úroveň stanovenou v čl. 23 odst. 2 druhém a třetím pododstavci nařízení [(ES)] č. 1/2003“.

4 Bod 37 pokynů z roku 2006 stanoví:

„Přestože je v těchto pokynech vysvětlena obecná metodika stanovování výše pokut, konkrétní okolnosti dané věci nebo nutnost dosáhnout v dané věci odrazujícího účinku, mohou být důvodem k tomu, aby se Komise odchýlila od této metodiky nebo od limitů stanovených v bodě 21.“

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

5 Výrobky dotčenými kartelem jsou zařízení a pevné součásti koupelen patřící do jedné z těchto tří podskupin výrobků: kohouty a ostatní armatury, sprchové kouty a doplňky, jakož i sanitární keramika (dále jen „tři podskupiny výrobků“).

6 Skutečnosti předcházející sporu byly vylíčeny Tribunálem v bodech 1 až 19 napadeného rozsudku a lze je shrnout následovně.

7 Sporným rozhodnutím Komise konstatovala porušení čl. 101 odst. 1 SFEU a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3, dále jen „Dohoda o EHP“) v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen. Toto protiprávní jednání, na němž se údajně podílelo 17 podniků, probíhalo během různých období mezi 16. říjnem 1992 a 9. listopadem 2004 v podobě souboru protisoutěžních dohod a jednání ve vzájemné shodě na územích Belgie, Německa, Francie, Itálie, Nizozemska a Rakouska.

8 Komise konkrétně ve sporném rozhodnutí uvedla, že konstatované protiprávní jednání spočívalo zaprvé v tom, že uvedení výrobci zařízení a pevných součástí koupelen koordinovali v rámci pravidelných schůzek v různých vnitrostátních profesních sdruženích roční cenové navýšení a jiné složky cen, zadruhé v určování nebo koordinaci cen při zvláštních událostech, jako je zvýšení cen surovin, zavedení eura a zavedení mýtného, a zatřetí ve zpřístupnění a výměně citlivých obchodních informací. Komise kromě toho konstatovala, že k určování cen v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen docházelo v ročních cyklech. V tomto rámci výrobci stanovovali ceníky, které obecně zůstávaly platné po dobu jednoho roku a sloužily jako základ obchodních vztahů s velkoobchodníky.

9 Villeroy & Boch, jakož i ostatní žalobkyně v prvním stupni, Villeroy & Boch Austria GmbH (dále jen „Villeroy & Boch Rakousko“), Villeroy & Boch SAS (dále jen „Villeroy & Boch Francie“) a Villeroy & Boch Belgium SA (dále jen „Villeroy & Boch Belgie“) působí v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen. Společnost Villeroy & Boch vlastní veškerý kapitál společností Villeroy & Boch Rakousko, Villeroy & Boch Francie, Villeroy & Boch Belgie, Ucosan BV a jejich dceřiných společností, jakož i společnosti Villeroy & Boch SARL (dále jen „Villeroy & Boch Lucembursko“).

10 Dne 15. července 2004 společnost Masco Corp. a její dceřiné společnosti, mezi něž patří Hansgrohe AG, která vyrábí kohouty a ostatní armatury, a Hüppe GmbH, která vyrábí sprchové kouty, informovaly Komisi o existenci kartelové dohody v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen a požádaly o ochranu před pokutami na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3, dále jen „oznámení o spolupráci z roku 2002“) nebo v případě zamítnutí jejich žádosti o snížení výše pokut, které by jim mohly být uloženy. Dne 2. března 2005 přijala Komise podmíněné rozhodnutí o ochraně před pokutami ve prospěch společnosti Masco v souladu s bodem 8 písm. a) a bodem 15 tohoto oznámení.

11 Komise ve dnech 9. a 10. listopadu 2004 uskutečnila neohlášené kontroly v prostorách několika společností a vnitrostátních profesních sdružení vykonávajících činnost v odvětví zařízení a pevných součást koupelen.

12 Společnost Grohe Beteiligungs GmbH a její dceřiné společnosti, jakož i American Standard Inc. (dále jen „Ideal Standard“) ve dnech 15. a 19. listopadu 2004 požádaly o osvobození od pokut na základě oznámení o spolupráci z roku 2002, nebo podpůrně o snížení jejich výše.

13 Komise poté, co v období od 15. listopadu 2005 do 16. května 2006 zaslala žádosti o informace několika společnostem a sdružením působícím v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen, včetně žalobkyň v prvním stupni, přijala dne 26. března 2007 oznámení námitek, které jim bylo doručeno.

14 Společnosti Roca SARL, jakož i Hansa Metallwerke AG a jejich dceřiné společnosti dne 17. a 19. ledna 2006 rovněž požádaly o osvobození od pokut na základě oznámení o spolupráci z roku 2002, nebo podpůrně o snížení jejich výše. Společnost Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik podala dne 20. ledna 2006 podobnou žádost.

15 V návaznosti na slyšení, které se konalo ve dnech od 12. do 14. listopadu 2007, kterého se žalobkyně v prvním stupni zúčastnily, na zaslání Komisí dne 9. července 2009 dopisu popisujícího skutkové okolnosti, ve kterém je upozornila na některé důkazy, o které se hodlala opírat při přijetí konečného rozhodnutí a na žádosti o dodatečné informace, které posléze zaslala zejména uvedeným žalobkyním, Komise přijala dne 23. června 2010 sporné rozhodnutí. Komise měla v tomto rozhodnutí za to, že jednání popsaná v bodě 8 tohoto rozsudku byla součástí celkového plánu s cílem omezit hospodářskou soutěž mezi adresáty uvedeného rozhodnutí a měla znaky jediného a trvajícího protiprávního jednání, které se vztahovalo na tři podskupiny výrobků a zahrnovalo území Belgie, Německa, Francie, Itálie, Nizozemska a Rakouska. V tomto ohledu zdůraznila zejména skutečnost, že uvedená jednání probíhala podle opakujícího se vzoru, který byl patrně stejný ve všech šesti členských státech, kde Komise prováděla šetření. Rovněž poukázala na existenci vnitrostátních profesních sdružení týkajících se všech tří podskupin výrobků, které označila jako „koordinační subjekty“ sestávající z členů, jejichž činnost se týkala minimálně dvou z těchto tří podskupin výrobků, jež označila jako „vícevýrobková sdružení“, jakož i na existenci specializovaných sdružení sestávajících z členů, jejichž činnost se týkala jedné z těchto tří podskupin výrobků. Nakonec konstatovala přítomnost centrální skupiny podniků, které působily v rámci kartelové dohody v různých členských státech a v rámci koordinačních subjektů a vícevýrobkových sdružení.

16 Podle názoru Komise se žalobkyně v prvním stupni podílely na dotčeném protiprávním jednání jako členové následujících sdružení: IndustrieForum Sanitär, které od roku 2001 nahradilo Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie, Arbeitskreis Baden und Duschen, které od roku 2003 nahradilo Arbeitskreis Duschabtrennungen a Fachverband Sanitär-Keramische Industrie (dále jen „FSKI“) v Německu, Arbeitskreis Sanitärindustrie (dále jen „ASI“) v Rakousku, Vitreous China-group (dále jen „VCG“) v Belgii, Sanitair Fabrikanten Platform v Nizozemsku a Association française des industries de céramique sanitaire (AFICS) ve Francii. Pokud jde o protiprávní jednání, kterého se dopustily v Nizozemsku, Komise v bodě 1179 odůvodnění sporného rozhodnutí v podstatě konstatovala, že podnikům, které se na něm podílely, nelze za toto jednání uložit pokutu z důvodu promlčení.

17 Komise v článku 1 sporného rozhodnutí vyjmenovává podniky, kterým ukládá sankce za porušení článku 101 SFEU a od 1. ledna 1994 článku 53 Dohody o EHP z důvodu jejich účasti na kartelu v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen v Belgii, Německu, Francii, Itálii, Nizozemsku a Rakousku za různá období v době od 16. října 1992 do 9. listopadu 2004. Pokud jde o žalobkyně v prvním stupni, Komise uložila sankci v čl. 1 odst. 1 uvedeného rozhodnutí společnosti Villeroy & Boch za její účast na uvedeném jediném protiprávním jednání od 28. září 1994 do 9. listopadu 2004 a jejím dceřiným společnostem Villeroy & Boch Belgie, Villeroy & Boch Francie a Villeroy & Boch Rakousko za období od 12. října 1994 a přinejmenším do 9. listopadu 2004.

18 V článku 2 odst. 8 sporného rozhodnutí Komise uložila pokuty zaprvé společnosti Villeroy & Boch ve výši 54 436 347 eur, zadruhé společně a nerozdílně společnostem Villeroy & Boch a Villeroy & Boch Rakousko ve výši 6 083 604 eur, zatřetí společně a nerozdílně společnostem Villeroy & Boch a Villeroy & Boch Belgie ve výši 2 942 608 eur a začtvrté společně a nerozdílně společnostem Villeroy & Boch a Villeroy & Boch Francie ve výši 8 068 441 eur. Celková výše pokut uložených žalobkyním v prvním stupni tedy činila 71 531 000 eur.

19 Pro účely výpočtu těchto pokut vycházela Komise z pokynů z roku 2006.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

20 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 8. září 2010 podala navrhovatelka žalobu ve věci T-374/10 znějící na zrušení sporného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká, nebo, podpůrně na snížení výše pokut, které jí byly uloženy.

21 Na podporu svých návrhových žádání směřujících ke zrušení navrhovatelka u Tribunálu uvedla, že Komise neprávem kvalifikovala konstatované protiprávní jednání jako jediné, komplexní a trvající protiprávní jednání, a podpůrně, že tím porušila povinnost uvést odůvodnění, neboť dostatečně přesně nevymezila dotčené trhy.

22 Společnost Villeroy & Boch rovněž tvrdila, že se nedopustila žádného protiprávního jednání na relevantních výrobkových a zeměpisných trzích, a to v Belgii, Německu, Francii, Itálii, Nizozemsku a Rakousku. Pokud jde konkrétně o údajná protiprávní jednání, jichž se měla dopustit v Německu, ve Francii a v Rakousku, Villeroy & Boch tvrdila, že jí nelze přičítat odpovědnost za protisoutěžní chování jejích dceřiných společností na těchto trzích.

23 Konečně Villeroy & Boch napadla solidární povahu pokut, které jí byly uloženy, a podpůrně tvrdila, že výše těchto pokut musí být snížena zejména z důvodu, že Komise neprávem zohlednila tržby z prodejů nesouvisejících s protiprávním jednáním, že tato výše je nepřiměřená, takže je v rozporu s čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003, a s ohledem na nepřiměřenou délku správního řízení.

24 Podpůrně navrhovatelka předložila návrhová žádání znějící na snížení výše uložených pokut.

25 Tribunál v bodě 395 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že Komise neprokázala, že se společnost Villeroy & Boch podílela na dotčeném jediném protiprávním jednání před 12. říjnem 1994. Částečné zrušení článku 1 odst. 7 sporného rozhodnutí, o kterém rozhodl Tribunál, však nemělo vliv na výši pokut uložených společnosti Villeroy & Boch v čl. 2 odst. 8 uvedeného rozhodnutí. Pro účely uvedeného výpočtu totiž Komise zohlednila její účast na protiprávním jednání až od 12. října 1994, jak jasně vyplývá z tabulky D sporného rozhodnutí.

26 Napadeným rozsudkem Tribunál ve zbývající části žalobu zamítl.

Návrhová žádání účastnic řízení

27 Navrhovatelka navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zrušil napadený rozsudek v plném rozsahu v části, v níž tímto rozsudkem Tribunál částečně zamítl její žalobu;

— podpůrně částečně zrušil článek 1 sporného rozhodnutí ve formě vyplývající z napadeného rozsudku v rozsahu, v němž se jí týká;

— podpůrněji přiměřeně snížil výši pokuty, která jí byla uložena podle článku 2 sporného rozhodnutí;

— ještě podpůrněji vrátil věc Tribunálu k novému rozhodnutí, a

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

28 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zamítl kasační opravný prostředek v plném rozsahu jako zčásti nepřípustný a zčásti neopodstatněný a

— uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

29 Na podporu svého kasačního opravného prostředku vznáší navrhovatelka jedenáct důvodů.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

30 V rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil v její neprospěch několika nesprávných právních posouzení v souvislosti se skutečnostmi, k nimž došlo ve Francii.

31 Tribunál ve stejném senátu se stejným soudcem zpravodajem, téhož dne a stran stejných otázek a téhož rozhodnutí posoudil dva důkazy, a sice prohlášení učiněná v rámci programu shovívavosti společností Ideal Standard a prohlášení společnosti Roca, diametrálně odlišně v napadeném rozsudku a v rozsudku ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457, body 118 až 120), a to v rozporu se zásadou rovného zacházení a presumpce neviny, v neprospěch navrhovatelky.

32 Tribunál totiž v bodech 287 až 290 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že prohlášení společnosti Ideal Standard a prohlášení společnosti Roca umožnila prokázat účast společnosti Villeroy & Boch Francie na třech schůzkách sdružení AFICS organizovaných v roce 2004, během nichž byly vedeny protiprávní diskuse. V této souvislosti Tribunál v podstatě připomenul, že svědectví jednoho podniku, který požádal o shovívavost, nemůže být důkazem podle zásady *testis unus, testis nullus* (jeden svědek, žádný svědek), pokud takové svědectví není podepřeno svědectvím dalších účastníků kartelové dohody. Takováto situace však podle závěru Tribunálu nastala v projednávané věci, neboť svědectví, jež v rámci žádosti o shovívavost podala společnost Ideal Standard, bylo potvrzeno prohlášením společnosti Roca.

33 Podle názoru navrhovatelky je přitom hodnocení důkazů, které takto provedl Tribunál, zjevně v rozporu s hodnocením týchž důkazů v rozsudku ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457, body 118 až 120), který se rovněž týká sporného rozhodnutí.

34 Stejně tak se navrhovatelka domnívá, že Tribunál posoudil důkazní hodnotu prohlášení učiněného společností Duravit AG rozporně v posledně uvedeném rozsudku a v napadeném rozsudku, čímž porušil zásadu rovného zacházení s důkazy, jakož i zásadu *in dubio pro reo*. V rozsudku ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457, body 115 a 116) totiž Tribunál dospěl k závěru, že toto prohlášení nebylo možné vůči žalobkyním v této věci namítat, jelikož jim nebylo během správního řízení oznámeno. Naproti tomu v napadeném rozsudku Tribunál přihlédl k témuž prohlášení. Tribunál tak v bodě 293 tohoto rozsudku uvedl, že i když se sporné rozhodnutí „neopírá“ o uvedené prohlášení, nemění to nic na tom, že toto prohlášení potvrdilo prohlášení společnosti Ideal Standard, pokud jde o obsah protiprávních diskusí, jež byly „pravděpodobně“ vedeny dne 25. února 2004.

35 Mimoto navrhovatelka tvrdí, že Tribunál tím, že použil v její neprospěch prohlášení učiněné společností Duravit, o kterém přesto věděl, že ho nelze vůči ní namítat a které sama Komise neuvedla ve sporném rozhodnutí, změnil odůvodnění tohoto rozhodnutí a porušil článek 263 a čl. 296 druhý pododstavec SFEU.

36 Vzhledem k tomu, že nebyl uplatněn žádný jiný důkaz, co se týče protiprávního jednání, které mohlo být údajně přičteno navrhovatelce ve Francii, uložení sankce posledně uvedené je založeno na nesprávných právních posouzeních zmíněných výše v souvislosti se skutečnostmi, k nimž došlo ve Francii.

37 Komise navrhuje, aby byl první důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

38 Za účelem odpovědi na první důvod kasačního opravného prostředku je třeba připomenout, že posouzení důkazní hodnoty dokumentu Tribunálem v zásadě nepodléhá v rámci kasačního opravného prostředku přezkumu Soudního dvora. Jak totiž vyplývá z článku 256 SFEU a čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, kasační opravné prostředky jsou omezeny na právní otázky. Pouze Tribunál je proto příslušný ke zjištění a posouzení relevantních skutkových okolností, jakož i k posouzení důkazů, s výhradou případu, kdy by došlo ke zkreslení těchto skutkových okolností a důkazů (viz zejména rozsudek ze dne 2. října 2003, Salzgitter v. Komise, C-182/99 P, EU:C:2003:526, bod 43 a citovaná judikatura), které nebylo v projednávaném případě dovoláváno.

39 Naproti tomu v souladu s ustálenou judikaturou je otázka, zda je odůvodnění rozsudku Tribunálu rozporné či nedostatečné, právní otázkou, která jako taková může být vznesena v rámci kasačního opravného prostředku (viz zejména rozsudek ze dne 21. září 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, C-105/04 P, EU:C:2006:592, bod 71 a citovaná judikatura).

40 V projednávaném případě Tribunál v bodě 287 napadeného rozsudku konstatoval, že se Komise opřela o prohlášení společnosti Ideal Standard a společnosti Roca k prokázání účasti společnosti Villeroy & Boch Francie na schůzkách sdružení AFICS v roce 2004. Tribunál v bodě 289 uvedeného rozsudku zdůraznil, že i když z judikatury vyplývá, že prohlášení podniku, jemuž byly v plném rozsahu nebo částečně sníženy pokuty, které je zpochybňováno stranou řízení, musí být potvrzeno, nic nebrání tomu, aby takovéto potvrzení vycházelo ze svědectví jiného podniku, který se účastnil kartelové dohody, a to dokonce i pokud byly posledně jmenovanému podniku rovněž sníženy pokuty. Tribunál poté, co přezkoumal důkazní hodnotu prohlášení učiněného společností Roca, učinil v bodě 290 téhož rozsudku závěr, že je třeba konstatovat, že prohlášení společnosti Ideal Standard, jak je potvrzeno prohlášením společnosti Roca, prokazuje právně dostatečným způsobem konání dotčených protiprávních diskusí.

41 Navrhovatelka přitom tvrdí, že toto odůvodnění si vzájemně odporuje s odůvodněním v rozsudku ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457).

42 Je nicméně třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou nemůže povinnost Tribunálu odůvodnit své rozsudky v zásadě zahrnovat povinnost odůvodnit způsob, jakým byla vyřešena určitá věc, v porovnání s řešením zvoleným v jiné věci, která byla Tribunálu předložena, a to ani týká-li se tato věc téhož rozhodnutí (viz rozsudek ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 66, jakož i citovaná judikatura).

43 Argument navrhovatelky vycházející z rozporného odůvodnění mezi napadeným rozsudkem a rozsudkem ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457) tudíž musí být odmítnut.

44 Pokud jde o argument navrhovatelky, podle kterého Tribunál nemohl použít v její neprospěch prohlášení učiněné společností Duravit, je nutno konstatovat, že vychází z nesprávného výkladu napadeného rozsudku. Zmínka o tomto prohlášení v bodě 293 napadeného rozsudku má totiž za cíl pouze odpovědět na argument žalobkyň v prvním stupni, které uvedené prohlášení uvádí a snaží se zpochybnit pravdivost prohlášení společností Ideal Standard a Roca. Tribunál tak nepoužil prohlášení

společnosti Duravit jako důkaz v neprospěch navrhovatelky, jak potvrzuje bod 295 uvedeného rozsudku, v němž Tribunál konstatoval, že prohlášení společnosti Ideal Standard a společnosti Roca stačí k prokázání existence porušení čl. 101 odst. 1 SFEU.

45 Vzhledem k výše uvedenému musí být první důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

46 V rámci druhého důvodu kasačního opravného prostředku, který se dělí na dvě části, navrhovatelka zaprvé tvrdí, že Tribunál porušil povinnost uvést odůvodnění v rozsahu, v němž v bodě 233 napadeného rozsudku zamítl její žalobní důvod vycházející z neexistence protiprávního jednání v Itálii, když vycházel z nesprávného předpokladu, podle kterého navrhovatelka nezpochybňovala skutečnost, že věděla o provádění protisoutěžního jednání na území tohoto členského státu.

47 Zadruhé navrhovatelka tvrdí, že napadený rozsudek porušuje pravidla logiky a zákaz diskriminace, pokud jde o věcné posouzení a přičtení protiprávního jednání, kterého se údajně dopustila v Itálii. Tribunál totiž v bodě 234 napadeného rozsudku přičetl navrhovatelce toto protiprávní jednání, kterého se dopustila třetí osoba, na základě skutečnosti, že věděla o uvedeném protiprávním jednání, a to přesto, že navrhovatelka nevykonávala činnost v Itálii a neúčastnila se schůzek profesního sdružení v tomto členském státě. Současně přitom hlavní výtky dovolávané proti domnělým hlavním původcům téhož protiprávního jednání byly z velké části či zcela zamítnuty v jiných třech rozsudcích týkajících se sporného rozhodnutí, které byly vydány téhož dne týmž senátem Tribunálu složeným z týchž soudců.

48 V bodě 335 a následujících rozsudku ze dne 16. září 2013, Duravit a další v. Komise (T-364/10, nezveřejněný, EU:T:2013:477) tak Tribunál konstatoval, že společnostem Duravit, Duravit SA a Duravit BeLux SPRL/BVBA nemůže být vytýkána jejich účast na protiprávních jednáních, ke kterým došlo v Itálii, ani skutečnost, že o těchto jednáních věděly, i když byly přítomné na italském trhu prostřednictvím společného podniku.

49 Tentýž závěr lze vyvodit z jiného rozsudku vydaného tímtéž senátem se stejným soudcem zpravodajem, téhož dne a stran stejných otázek týkajících se Itálie, a sice rozsudku ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449, bod 70 a násl.). V tomto rozsudku totiž Tribunál uvedl, že odpovědnost podniků skupiny Ideal Standard musela být navzdory jejich prokázané účasti na schůzkách profesního sdružení v Itálii, během kterých byly vedeny diskuse v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, vyloučena, pokud jde období od března 1993 do března 2000.

50 Totožné odůvodnění rovněž vedlo Tribunál v rozsudku ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457, body 222 a 223), na rozdíl od toho, co rozhodl v napadeném rozsudku, k částečnému zrušení sporného rozhodnutí, pokud jde o vytýkané protiprávní jednání v Itálii.

51 S ohledem na výše uvedené nelze hodnocení důkazů Tribunálem v bodě 233 napadeného rozsudku, ve spojení s bodem 66 a následujícími uvedeného rozsudku, z meritorního hlediska přijmout.

52 Komise navrhuje, aby byl druhý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

53 Co se týče první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, je třeba konstatovat, že z bodu 59 žaloby na neplatnost dovolávaného navrhovatelkou na podporu uvedeného důvodu plyne, jak Tribunál v zásadě zdůraznil v bodě 233 napadeného rozsudku, že navrhovatelka skutečně zpochybňovala skutečnost, že věděla o protisoutěžních jednáních v Itálii, aniž předložila jakýkoli argument na podporu tohoto tvrzení a toto tvrzení spočívalo na podrobných důkazech. Navíc se uvedený bod 59 vztahuje k prvnímu důvodu směřujícímu ke zrušení, a nikoli ke třetí části třetího důvodu směřujícího ke zrušení, takže Tribunálu nelze vytýkat, že na něj neodpověděl v analýze posledně uvedené části v bodech 231 až 234 napadeného rozsudku.

54 Z toho vyplývá, že první část druhého důvodu kasačního opravného prostředku není opodstatněná.

55 Pokud jde o druhou část druhého důvodu, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury nemusí být porušení čl. 101 odst. 1 SFEU výsledkem jen jediného skutku, ale i řady skutků nebo rovněž trvajícího jednání, i když jeden nebo několik prvků této řady skutků nebo tohoto trvajícího jednání by mohly samy o sobě a nahlíženy jednotlivě zakládat porušení uvedeného ustanovení. Pokud se jednotlivé skutky začleňují do „celkového plánu“ z důvodu totožného cíle narušujícího hospodářskou soutěž na vnitřním trhu, má Komise právo přičítat odpovědnost za tyto skutky v závislosti na účasti na protiprávním jednání nahlíženém jako celek (viz rozsudek ze dne 24. června 2015, Fresh Del Monte Produce v. Komise a Komise v. Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 156, jakož i citovaná judikatura).

56 Podnik, který se podílel na takovém jediném a komplexním protiprávním jednání chováním, které je mu vlastní, které spadá pod pojem „dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě s cílem narušujícím hospodářskou soutěž“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU a jehož účelem bylo přispět k uskutečňování protiprávního jednání jako celku, tak může být rovněž odpovědný za chování ostatních podniků v rámci téhož protiprávního jednání po celou dobu své účasti na uvedeném protiprávním jednání. Tak je tomu, je-li prokázáno, že uvedený podnik svým jednáním zamýšlel přispět ke společným cílům sledovaným všemi účastníky a věděl o plánovaném nebo uplatňovaném protiprávním jednání jiných podniků sledujících tytéž cíle nebo ho mohl rozumně předvídat a byl připraven přijmout z toho plynoucí riziko (viz rozsudek ze dne 24. června 2015, Fresh Del Monte Produce v. Komise a Komise v. Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 157, jakož i citovaná judikatura).

57 Podnik se mohl přímo účastnit všech protisoutěžních úkonů tvořících jediné a trvající protiprávní jednání a v tomto případě má Komise právo mu přičíst odpovědnost za všechny tyto úkony, a tedy za uvedené protiprávní jednání jako celek. Podnik se mohl rovněž přímo účastnit jen některých protisoutěžních úkonů tvořících jediné a trvající protiprávní jednání, ale vědět o všech dalších plánovaných nebo uplatňovaných protiprávních úkonech jiných účastníků kartelové dohody sledujících tytéž cíle nebo je mohl rozumně předvídat a být připraven přijmout z toho plynoucí riziko. V takovém případě má Komise rovněž právo přičíst tomuto podniku odpovědnost za všechny protisoutěžní úkony tvořící takové protiprávní jednání, a v důsledku toho za protiprávní jednání jako celek (viz rozsudek ze dne 24. června 2015, Fresh Del Monte Produce v. Komise a Komise v. Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P a C-294/13 P, EU:C:2015:416, bod 158, jakož i citovaná judikatura).

58 Kromě toho za účelem kvalifikace jednotlivých jednání jako jediného a trvajícího protiprávního jednání není třeba ověřovat, zda se doplňují v tom smyslu, že každé z nich má čelit jednomu nebo několika následkům běžné hospodářské soutěže, a zda tato jednání prostřednictvím interakce přispívají k uskutečnění souhrnu protisoutěžních účinků zamýšlených jejich původci v rámci celkového plánu směřujícího k jedinému cíli. Naproti tomu podmínka týkající se pojmu jednotného cíle znamená, že musí být ověřeno, zda existují prvky, kterými se vyznačují jednotlivé úkony tvořící protiprávní jednání, které by mohly naznačovat, že úkony, které fakticky provádějí jiné podniky účastnící se kartelové dohody, nemají stejný účel nebo stejný protisoutěžní důsledek, a nespadají tedy do „celkového plánu“

z důvodu jejich totožného účelu narušujícího hospodářskou soutěž na vnitřním trhu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2013, Siemens a další v. Komise, C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:866, body 247 a 248).

59 Kromě toho z judikatury Soudního dvora nelze vyvodit, že čl. 101 odst. 1 SFEU se týká výlučně buď podniků působících na trhu dotčeném omezeními hospodářské soutěže či na trzích na vstupu nebo na výstupu nebo na trzích sousedících s uvedeným trhem, nebo podniků, které omezují nezávislost svého jednání na daném trhu na základě dohody nebo jednání ve vzájemné shodě. Z ustálené judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že znění čl. 101 odst. 1 SFEU obecně odkazuje na všechny dohody a všechna jednání ve vzájemné shodě, které v horizontálních nebo vertikálních vztazích narušují hospodářskou soutěž na vnitřním trhu bez ohledu na trh, na kterém strany působí, nebo na skutečnost, že se daná ujednání vztahují pouze na obchodní jednání jedné z těchto stran (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. října 2015, AC-Treuhand v. Komise, C-194/14 P, EU:C:2015:717, body 34 a 35, jakož i citovaná judikatura).

60 Z této judikatury vyplývá, že Tribunál mohl učinit závěr, aniž se dopustil nesprávného právního posouzení, že se navrhovatelka podílela na jediném protiprávním jednání zahrnujícím zejména italské území, jelikož věděla, že se na tomto území uskutečňují protisoutěžní jednání, která byla součástí celkového plánu popsaného v bodě 15 tohoto rozsudku, a to přesto, že sama navrhovatelka tato jednání neprováděla.

61 Co se týče argumentu týkajícího se řešení přijatého v rozsudcích ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449), ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457) a ze dne 16. září 2013, Duravit a další v. Komise (T-364/10, nezveřejněný, EU:T:2013:477), je třeba připomenout, jak bylo uvedeno v bodě 42 tohoto rozsudku, že povinnost Tribunálu odůvodnit své rozsudky v zásadě nemůže zahrnovat povinnost odůvodnit způsob, jakým byla vyřešena určitá věc, v porovnání s řešením zvoleným v jiné věci, která byla Tribunálu předložena, a to ani týká-li se tato věc téhož rozhodnutí.

62 Mimoto skutečnost, že Tribunál mohl částečně zrušit sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká účasti na vytýkaných protiprávních jednáních některých jiných účastníků dotyčné kartelové dohody na určitých zeměpisných trzích a v určitých obdobích, nestačí ke zpochybnění konstatování v napadeném rozsudku týkajícího se existence celkového plánu zahrnujícího tři podskupiny výrobků a dotyčných šest členských států z důvodu totožného účelu dotčených úkonů narušujícího hospodářskou soutěž na vnitřním trhu. Taková částečná zrušení mohou případně vést pouze ke snížení pokuty uložené každému z dotyčných podniků, pokud relevantní zeměpisné trhy byly zohledněny ve výpočtu jim uložené pokuty.

63 Navrhovatelka tudíž neprávem tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení z důvodu, že zamítl její žalobní důvod vycházející z neexistence protiprávního jednání v Itálii, třebaže dospěl k závěru, že účast na tomto protiprávním jednání některých podniků přítomných na italském trhu nebyla zcela nebo zčásti prokázána po celou dobu, z níž vycházela Komise.

64 Z toho vyplývá, že druhá část druhého důvodu kasačního opravného prostředku není opodstatněná.

65 Druhý důvod kasačního opravného prostředku je tedy třeba zamítnout jako neopodstatněný.

K třetímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

66 V rámci první části třetího důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka v podstatě kritizuje skutečnost, že Tribunál protiprávně uznal oprávněný zájem Komise na konstatování promlčeného protiprávního jednání, ke kterému došlo v Nizozemsku, v rozporu s jeho pravomocemi na základě článku 263 SFEU a povinností uvést odůvodnění stanovenou v čl. 296 druhém pododstavci SFEU. Projednávaná věc se totiž netýká situace, ve které by existoval takový zájem.

67 V rámci druhé části třetího důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že existuje zjevný rozpor mezi bodem 2 výroku a odůvodněním napadeného rozsudku. Zatímco totiž Komise původně vycházela z trvajícího protiprávního jednání v délce překračující pět let v Nizozemsku, Tribunál v bodě 321 napadeného rozsudku konečně učinil závěr, že navrhovatelka mohla být sankcionována za protiprávní jednání v tomto členském státě jen za období od 26. listopadu 1996 do 1. prosince 1997, a od 20. ledna do 1. prosince 1999. Tribunál měl na základě vlastních závěrů, jak učinil v případě protiprávního jednání, ke kterému došlo v Německu, v bodě 2 výroku napadeného rozsudku, zrušit sporné rozhodnutí v tomto ohledu v rozsahu, v němž toto rozhodnutí uvádí, že se navrhovatelka podílela v Nizozemsku na kartelové dohodě v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen po dobu překračující výše uvedená období. Tribunál však tuto skutečnost nezohlednil, což zakládá nesprávné právní posouzení, které ve svém důsledku musí vést přinejmenším k částečnému zrušení napadeného rozsudku.

68 Komise navrhuje, aby byl třetí důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

69 Za účelem odpovědi na první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku je třeba, pokud jde zaprvé o argument navrhovatelky vycházející z porušení článku 263 SFEU, připomenout, že podle ustálené judikatury z článku 256 SFEU, článku 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie a čl. 169 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora vyplývá, že kasační opravný prostředek musí přesným způsobem uvádět kritizované části rozsudku, jehož zrušení se navrhovatel domáhá, jakož i právní argumenty, které specifickým způsobem tento návrh podporují. Tento požadavek nesplňuje opravný prostředek, který se omezuje na zopakování žalobních důvodů a argumentů, které již byly předloženy Tribunálu, aniž uvádí argumentaci, která by specificky určila nesprávné právní posouzení, jímž má být stižen napadený rozsudek. Takový kasační opravný prostředek ve skutečnosti představuje návrh směřující k dosažení prostého nového přezkumu žaloby podané Tribunálu, což je mimo pravomoc Soudního dvora (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 30. června 2005, Eurocermex v. OHIM, C-286/04 P, EU:C:2005:422, body 49 a 50, jakož i ze dne 12. září 2006, Reynolds Tobacco a další v. Komise, C-131/03 P, EU:C:2006:541, body 49 a 50).

70 Navrhovatelka přitom neuvádí důvody, proč má za to, že Tribunál překročil své pravomoci na základě článku 263 SFEU, když učinil závěr, že v projednávaném případě Komise měla oprávněný zájem na konstatování protiprávního jednání, ke kterému došlo v Nizozemsku.

71 Tento argument je tudíž nepřípustný.

72 Pokud jde zadruhé o argument navrhovatelky vycházející z porušení povinnosti uvést odůvodnění, je třeba připomenout, že v souladu s ustálenou judikaturou Tribunál nemá povinnost poskytnout vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou z úvah uvedených účastníky sporu, pokud odůvodnění umožní zúčastněným osobám seznámit se s důvody, proč Tribunál nepřijal jejich argumenty, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby

mohl vykonat soudní přezkum (viz zejména rozsudky ze dne 2. dubna 2009, Bouygues a Bouygues Télécom v. Komise, C-431/07 P, EU:C:2009:223, bod 42, jakož i ze dne 22. května 2014, Armando Álvarez v. Komise, C-36/12 P, EU:C:2014:349, bod 31).

73 Tribunál poté, co v souladu s čl. 7 odst. 1 nařízení č. 1/2003 a ustálenou judikaturou připomněl, že Komise může, má-li oprávněný zájem, konstatovat, že došlo k protiprávnímu jednání, které již nemůže vést k uložení zaplacení pokuty z důvodu promlčení, přitom v bodě 304 napadeného rozsudku učinil závěr, že Komise měla takový zájem v projednávaném případě. Podle Tribunálu totiž Komise měla za účelem posílení svého zjištění, že došlo k jedinému protiprávnímu jednání, oprávněný zájem na konstatování všech protiprávních jednání, na kterých se takové podniky, jako je navrhovatelka, kterou považovala za součást „centrální skupiny podniků“, která prováděla vytýkané protiprávní jednání, podílely, včetně období, která mohou být považována za promlčená.

74 Tribunál, jenž neměl povinnost odpovědět na všechna tvrzení navrhovatelky, tímto způsobem odůvodnil napadený rozsudek právně dostatečným způsobem.

75 Z toho vyplývá, že první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku je zčásti nepřípustná a zčásti neopodstatněná.

76 Co se týče druhé části tohoto důvodu vycházející z rozporu mezi odůvodněním a bodem 2 výroku napadeného rozsudku, který podle navrhovatelky neodráží zjištění Tribunálu v bodě 321 tohoto rozsudku, je třeba zdůraznit, že tato zjištění nevyvrací závěr uvedený v bodě 2 tohoto výroku, podle kterého se navrhovatelka od 12. října 1994 podílela na jediném protiprávním jednání v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen v Belgii, Německu, Francii, Itálii, Nizozemsku a Rakousku, neboť Tribunál uvedl, že dotčená protiprávní jednání započala od tohoto data v posledně uvedeném členském státě. Ostatně na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, i když Tribunál částečně zrušil sporné rozhodnutí ve věci T-374/10, není to proto, že by se Komise dopustila nesprávného posouzení v souvislosti s protiprávním jednáním, ke kterému došlo v Německu, nýbrž právě proto, že Komise právně dostatečným způsobem neprokázala, že se navrhovatelka podílela na protiprávním jednání v Nizozemsku od 28. září 1994, jak to jasně vyplývá z bodu 321 ve spojení s bodem 395 napadeného rozsudku.

77 Z toho vyplývá, že druhá část třetího důvodu kasačního opravného prostředku není opodstatněná.

78 S ohledem na předcházející úvahy je třeba třetí důvod kasačního opravného prostředku zčásti odmítnout jako nepřípustný a zčásti zamítnout jako neopodstatněný.

Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

79 V rámci čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku, který se dělí na čtyři části, navrhovatelka zaprvé uvádí, že tvrzení, která učinila v rámci řízení týkajícího se skutečností, k nimž došlo v Belgii, byla vyložena nesprávně, což mělo za následek nesprávné odůvodnění napadeného rozsudku v rozporu s čl. 296 druhým pododstavcem SFEU. Důvody uplatněné Tribunálem v bodě 243 a následujících uvedeného rozsudku totiž vycházejí z nesprávného předpokladu, podle kterého byl M. Z. ještě zaměstnancem společnosti Villeroy & Boch Belgie po 1. lednu 2003. Ve skutečnosti, jak uvedla navrhovatelka na jednání před Tribunálem a jak sám Tribunál konstatoval, M. Z. od tohoto data již neměl žádnou organizační vazbu nebo vazbu vyplývající z pracovní smlouvy se společností Villeroy & Boch Belgie, což tedy vylučuje jakékoli přičtení skutků navrhovatelce.

80 Zadruhé navrhovatelka podpůrně tvrdí, že Tribunál porušil článek 101 SFEU, když učinil závěr, že se společnost Villeroy & Boch Belgie podílela na protiprávním jednání týkajícím se sanitární keramiky v Belgii, přestože již na tomto trhu nepůsobila od konce roku 2002. Konkrétně Tribunál neuvedl, jakými „jednáními" se tato společnost mohla po svém stažení z trhu koordinovat s ostatními účastníky kartelové dohody s cílem omezit hospodářskou soutěž na tomto trhu. Ve světle odůvodnění přijatého Tribunálem v rozsudcích ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449, body 79 a násl.), jakož i ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457, bod 222 a následující) není možné přičíst společnosti Villeroy & Boch Belgie, nebo nepřímo navrhovatelce, odpovědnost za skutky třetích osob, k nimž došlo po dni tohoto stažení. Jak uvedl Tribunál v uvedených rozsudcích, taková výtka by vyžadovala, aby byly prokázány jiné skutečnosti, které zakládají jediné protiprávní jednání, konkrétně shoda „účelu" nebo „důsledku" omezení hospodářské soutěže na belgickém trhu, což je však podmínka, která zjevně není splněna v projednávané věci. Každopádně vzájemně si odporující posouzení skutkových okolností v napadeném rozsudku a v rozsudku ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449) představuje porušení zásady rovného zacházení v neprospěch navrhovatelky.

81 Zatřetí, pokud jde o důkaz o existenci jednání ve vzájemné shodě na schůzkách ve dnech 28. a 29. dubna 2003 v Belgii, připustil Tribunál v bodě 271 napadeného rozsudku, aby se provádění důkazů omezilo na zjištění, že nestanovení jednotného procentního podílu bonusů velkoobchodníkům „neumožňuje vyloučit, že hospodářská soutěž byla narušena v důsledku dotčené výměny informací". I kdyby však bylo třeba mít za to, že tato teze Tribunálu je opodstatněná, logicky nestačí k prokázání protiprávního jednání. Došlo buď k porušení povinnosti uvést odůvodnění ve smyslu čl. 296 druhého pododstavce SFEU, nebo k porušení zásady *in dubio pro reo* zakotvené v čl. 48 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina").

82 Začtvrté napadený rozsudek je v bodech 272 a 274 stižen nesprávným právním posouzením v rozsahu, v němž konstatuje jediné, komplexní a trvající protiprávní jednání, pokud jde o všechna vytýkaná protiprávní jednání na belgickém trhu sanitární keramiky.

83 Skutečnosti konstatované Komisí na základě schůzky VCG totiž neumožňují učinit závěr, že celé období zjištěného protiprávního jednání musí být vykládáno tak, že tvoří jediné protiprávní jednání. Naopak, po schůzce VCG ve dnech 28. a 29. dubna 2003 bylo pozorováno zjevné přerušení, které brání tomu, aby byly z právního hlediska slučovány předcházející a následující schůzky za účelem vytvoření jediného a trvajícího protiprávního jednání.

84 Komise navrhuje, aby byl čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

85 Pokud jde zaprvé o první část čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku vycházející z porušení povinnosti uvést odůvodnění v rozsahu, v němž Tribunál nezohlednil tvrzení navrhovatelky, podle kterého M. Z. již neměl žádnou vazbu na společnost Villeroy & Boch Belgie od 1. ledna 2003, je třeba poukázat na to, že během písemné části řízení před Tribunálem navrhovatelka za účelem zpochybnění své účasti na kartelové dohodě v Belgii od tohoto data pouze uvedla, že společnost Villeroy & Boch Lucembursko „převzala na konci roku 2002 keramický podnik belgické společnosti". Teprve až během ústní části řízení před Tribunálem tak navrhovatelka poprvé výslovně tvrdila, že nemůže být odpovědná za protisoutěžní chování na belgickém trhu sanitární keramiky od 1. ledna 2003, jelikož osoba účastnící se schůzek kartelové dohody, a sice M. Z., již nebyla od tohoto data zaměstnána společností Villeroy & Boch Belgie, nýbrž společností Villeroy & Boch Lucembursko.

86 Článek 48 odst. 2 jednacího řádu Tribunálu přitom stanoví, že v průběhu řízení nelze předkládat nové důvody, ledaže by se zakládaly na právních a skutkových okolnostech, které vyšly najevo v průběhu řízení. Argument navrhovatelky předložený na jednání před Tribunálem byl tudíž zjevně nepřípustný, jelikož se týkal nového žalobního důvodu založeného na skutkové okolnosti, o které byla navrhovatelka jako první informována a která nevyšla najevo v průběhu řízení.

87 Tribunál se sice výslovně nevyjádřil k přípustnosti nebo opodstatněnosti tohoto argumentu. Nicméně v souladu s judikaturou Soudního dvora nelze od Tribunálu vyžadovat, aby ve svém rozsudku pokaždé, když účastník řízení uplatní během řízení nový žalobní důvod, který zjevně neodpovídá požadavkům čl. 48 odst. 2 jeho jednacího řádu, buď vysvětlil důvody, proč je tento žalobní důvod nepřípustný, nebo aby ho přezkoumal ve věci samé (viz zejména rozsudek ze dne 20. března 2014, Rousse Industry v. Komise, C-271/13 P, nezveřejněný, EU:C:2014:175, bod 22 a citovaná judikatura).

88 Z toho vyplývá, že Tribunál neporušil povinnost uvést odůvodnění, když v bodě 248 napadeného rozsudku učinil závěr – aniž zohlednil opožděné tvrzení navrhovatelky, podle kterého M. Z. od 1. ledna 2003 již nebyl zaměstnán společností Villeroy & Boch Belgie a vysvětlil, proč je toto tvrzení zjevně nepřípustné – že účast M. Z. na schůzkách kartelové dohody „prokazuje, že se společnost Villeroy & Boch Belgie nadále aktivně podílela na protiprávním jednání ve vlastním zájmu, jakož i ve smyslu práva hospodářské soutěže v zájmu podniku, jehož byla součástí“.

89 První část čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku je tudíž neopodstatněná.

90 Pokud jde zadruhé o druhou část tohoto důvodu vycházející z porušení článku 101 SFEU, je třeba zdůraznit, že navrhovatelka nezpochybňuje konstatování Tribunálu, podle kterého schůzky VCG před a po 1. lednu 2003 měly protiprávní povahu, avšak má za to, že Tribunál neprávem učinil závěr, že se podílela na protiprávním jednání, třebaže Villeroy & Boch Belgie již nepůsobila na belgickém trhu se sanitární keramikou od konce roku 2002.

91 Z judikatury citované v bodě 59 tohoto rozsudku přitom vyplývá, že Tribunál správně v bodě 242 napadeného rozsudku učinil závěr, že podnik může porušit zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, pokud jeho jednání, které je koordinované s jednáním jiných podniků, má za cíl omezit hospodářskou soutěž na konkrétním relevantním trhu, bez nutného předpokladu, že sám na uvedeném trhu působí.

92 V této souvislosti je třeba upřesnit, že na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, Tribunál prokázal, že se společnost Villeroy & Boch Belgie aktivně podílela na vytýkaném protiprávním jednání. Tribunál tak v bodech 244 a 248 napadeného rozsudku zdůraznil, že nepřetržitá účast M. Z. jménem společnosti Villeroy & Boch Belgie na schůzkách VCG – jejichž protiprávní povahu navrhovatelka nezpochybňuje – před a po 1. lednu 2003, tj. včetně poté, co tato společnost ukončila veškerou činnost na trhu se sanitární keramikou, prokazuje aktivní účast posledně uvedené společnosti na protiprávním jednání. Mimoto na rozdíl od toho, co uvádí navrhovatelka, byla jednotlivá jednání vytýkaná účastníkům tohoto protiprávního jednání, mezi které patří společnost Villeroy & Boch Belgie, podrobně vylíčena v bodech 255 až 277 napadeného rozsudku.

93 Z výše uvedeného vyplývá, že argument navrhovatelky vycházející z toho, že společnost Villeroy & Boch Belgie ukončila veškerou činnost v oblasti sanitární keramiky od konce roku 2002, musí být odmítnut.

94 S ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 42 tohoto rozsudku nemůže být tento závěr zpochybněn ve světle řešení přijatého v rozsudcích ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449, bod 84), a ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457, bod 220 a násl.).

95 Z toho vyplývá, že druhá část čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku není opodstatněná.

96 Konečně, pokud jde zatřetí o argumenty předložené navrhovatelkou v rámci třetí a čtvrté části tohoto důvodu, je třeba poukázat na to, že cílem navrhovatelky je prostřednictvím těchto částí pod rouškou tvrzení nesprávných právních posouzení Tribunálu v podstatě zpochybnit hodnocení důkazů týkajících se různých protiprávních schůzek, které spadá do výlučné pravomoci Tribunálu. Tyto argumenty je tedy třeba odmítnout jako nepřípustné.

97 S ohledem na předcházející úvahy je třeba čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku zčásti odmítnout jako nepřípustný a zčásti zamítnout jako neopodstatněný.

K pátému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

98 V rámci pátého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že napadený rozsudek porušuje článek 101 SFEU v tom, že potvrzuje existenci protiprávního jednání v letech 2002 až 2004 v Německu.

99 Co se konkrétně týče důkazu o protisoutěžních jednáních ohledně sprchových koutů v roce 2002, navrhovatelka má za to, že úvahy Tribunálu v bodech 116 a 117 napadeného rozsudku jsou stiženy nesprávným právním posouzením, neboť Tribunál ponechal bez povšimnutí její tvrzení obsažená v bodě 135 její žaloby na neplatnost a v bodě 49 její repliky před Tribunálem. Tribunál se podle jejího tvrzení mimoto dopustil nesprávného právního posouzení tím, že kvalifikoval diskusi mezi soutěžiteli týkající se data zaslání nových ročních ceníků jako protiprávní výměnu citlivých obchodních informací.

100 Pokud jde o důkaz o protisoutěžních jednáních v oblasti sanitární keramiky v roce 2002, navrhovatelka má za to, že Tribunál nemohl v bodě 143 napadeného rozsudku učinit závěr, že nepřerušila svou účast na protiprávních jednáních v roce 2002 z důvodu, že protisoutěžní účinky protiprávních diskusí, které se konaly v roce 2001, se projevily v roce 2002 a navrhovatelka se od těchto diskusí, ani od diskusí, které se konaly v roce 2003, veřejně nedistancovala, když přitom – jak Tribunál konstatoval – neexistují přímé důkazy o konání těchto protiprávních schůzek v roce 2002.

101 Co se týče vytýkaných jednání na trhu se sanitární keramikou v roce 2003, navrhovatelka tvrdí, že bod 144 napadeného rozsudku zkresluje její tvrzení, pokud jde o důkaz o její účasti na schůzkách FSKI ze dne 17. ledna 2003, jakož i ze dne 4. a 5. července 2003, čímž tak porušuje článek 101 SFEU a právo na spravedlivý proces. Tribunál totiž uvedl, že navrhovatelka nezpochybňovala, že podle zápisu z posledně uvedené schůzky se „výrobci sanitární keramiky dohodly na tom, že zvýšení nákladů na mýtné neponesou pouze výrobci sanitární keramiky, nýbrž že se odrazí na jejich zákaznících“, a že navrhovatelka nezpochybňovala „věrohodnost“ tohoto zápisu, což je nesprávné a zcela v rozporu s argumenty, které navrhovatelka jasně uplatnila před Tribunálem.

102 Mimoto Tribunál v bodě 145 napadeného rozsudku neuvedl, v čem mají výměny, ke kterým došlo na těchto schůzkách, za následek skutečné částečné vyzrazení tajemství hospodářské soutěže z důvodu zamezení důvodným nejistotám z hlediska hospodářské soutěže, ani jaké aspekty vyměněných informací tvoří taková tajemství. Jak navrhovatelka uvedla před Tribunálem, vzhledem k tomu, že v projednávaném případě jsou vyměněné informace veřejně známé, nemohou být tyto výměny kvalifikovány jako protiprávní kartelová dohoda, která je zakázána článkem 101 SFEU.

103 Stejně tak existence protiprávního jednání ohledně sprchových koutů a sanitární keramiky v roce 2004 není prokázána. Za účelem prokázání účasti navrhovatelky na tomto protiprávním jednání totiž Tribunál v bodech 121 a 148 napadeného rozsudku vycházel výlučně ze skutečnosti, že si členové IndustrieForum Sanitär a Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie na schůzce pořádané dne 20. července 2004 „vyměnili podrobné obchodní informace podle jednotlivých podniků týkající se

vývoje jejich obratu v Německu a jejich vývozu, jakož i co se týče jejich odhadů růstu“, a zejména ze skutečnosti, že navrhovatelka uvedla, že se její obrat zvýšil o 5,5 %, že vývoz vzrostl a že odhaduje 5 % nárůst svého obratu v Německu.

104 Napadený rozsudek je přitom stižen nedostatkem odůvodnění v rozsahu, v němž Tribunál neuvedl důvody, pro které učinil závěr, že diskuse, ke kterým došlo na uvedené schůzce ze dne 20. července 2004, mohly částečně vyzradit tajemství hospodářské soutěže chráněná podle článku 101 SFEU.

105 Kromě toho je podle názoru navrhovatelky nemožné, aby sdělení celkového obratu, který podnik nebo skupina vykázala za předchozí hospodářský rok, konkurentům nebo třetím osobám, které nejsou jeho konkurenty, výměna informací o nárůstu vývozu nebo sdělení odhadů, pokud jde o zvýšení obratu nebo statistiky jeho vývoje, mohly být kvalifikovány jako porušení článku 101 SFEU. Tyto obchodní údaje totiž samy o sobě neumožňují vyvodit jakýkoli závěr, co se týče jednání dotyčného podniku na trhu, ziskovosti operací, které uskutečňuje, nebo zamýšlené strategie za účelem dosažení cílů vývoje obratu. Žádný subjekt na trhu tak nemůže na základě vyměněných informací s větší jistotou předjímat budoucí obchodní chování svých konkurentů na trhu. Mimoto některé z těchto údajů jsou pravidelně a urychleně zveřejňovány prakticky všemi podniky, neboť takové zveřejnění je ve většině případů povinné na základě ustanovení obchodního práva, právních předpisů o kapitálovém trhu a pravidel použitelných v oblasti spojování podniků.

106 Komise navrhuje, aby byl pátý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

107 S ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 38 tohoto rozsudku jsou argumenty předložené navrhovatelkou v rámci jejího pátého důvodu nepřípustné v rozsahu, v němž směřují k novému posouzení skutkového stavu a důkazů týkajících se protiprávních jednání, ke kterým došlo v Německu v letech 2002 až 2004.

108 Ve zbývající části je třeba zdůraznit, že co se zaprvé týče jednání ohledně sprchových koutů v roce 2002, navrhovatelka neprávem vytýká Tribunálu, že neodpověděl na její tvrzení obsažená v bodě 135 její žaloby na neplatnost a v bodě 49 její repliky, jelikož tato tvrzení se týkala protiprávního jednání, ke kterému došlo v Rakousku, a nikoli v Německu, jak uvedla Komise.

109 Kromě toho argument navrhovatelky, podle kterého se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že kvalifikoval diskusi mezi konkurenty týkající se data zaslání nových ročních ceníků jako protiprávní výměnu informací, vychází z nesprávného výkladu napadeného rozsudku. Tribunál totiž v bodech 116 a 117 tohoto rozsudku pouze konstatoval, že tato výměna informací prokazuje, že si navrhovatelka a její konkurenti nepřestali mezi roky 2001 a 2003 sdělovat citlivé obchodní informace. Tribunál tedy nerozhodl, že uvedená výměna sama o sobě porušuje článek 101 SFEU.

110 Co se zadruhé týče argumentů navrhovatelky týkajících se jednání, ke kterým došlo v oblasti sanitární keramiky v roce 2002, Tribunál v bodě 143 napadeného rozsudku učinil závěr, že i přes neexistenci přímých důkazů o účasti navrhovatelky na protiprávních schůzkách v tomto roce mohla mít Komise právoplatně za to, že navrhovatelka nepřerušila svou účast na vytýkaném protiprávním jednání v tomtéž roce. V této souvislosti Tribunál totiž konstatoval, že protisoutěžní účinky protiprávních diskusí, které se konaly v roce 2001, ohledně navýšení cen v roce 2002, a sice schůzek, kterých se navrhovatelka účastnila, se projevily v posledně uvedeném roce, a dále že se navrhovatelka účastnila protiprávních diskusí týkajících se zvýšení cen v letech 2001 a 2003 a od těchto diskusí se veřejně nedistancovala.

111 V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora přitom platí, že ve většině případů musí být existence protisoutěžního jednání nebo dohody vyvozena z určitého počtu shodujících se skutečností a nepřímých důkazů, které ve svém celku mohou představovat, pokud neexistuje jiné logické vysvětlení, důkaz o porušení práva hospodářské soutěže. Pokud jde zejména o protiprávní jednání trvající několik let, skutečnost, že nebyl předložen přímý důkaz účasti společnosti na tomto protiprávním jednání v určitém období, nebrání tomu, aby bylo na tuto účast nahlíženo jako na zjištěnou rovněž ve vztahu k uvedenému období, pokud takové zjištění spočívá na objektivních a shodujících se indiciích, přičemž skutečnost, že se tato společnost veřejně nedistancovala, může být v této souvislosti zohledněna (v tomto smyslu viz rozsudek ze den 17. září 2015, Total Marketing Services v. Komise, C-634/13 P, EU:C:2015:614, body 26 až 28 a citovaná judikatura).

112 S ohledem na tuto judikaturu a skutková zjištění Tribunálu uvedená v bodě 110 tohoto rozsudku se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení nebo neuvedení odůvodnění, když rozhodl, že na navrhovatelku lze nahlížet tak, že se i nadále podílela na dotčené kartelové dohodě v roce 2002.

113 Pokud jde zatřetí o rok 2003, je třeba zdůraznit, že okolnost, že – na rozdíl od toho, co uvedl Tribunál v bodě 144 tohoto rozsudku – navrhovatelka v bodě 115 své žaloby na neplatnost zpochybňovala výklad zápisu ze schůzky FSKI ve dnech 4. a 5. července 2003 podaný Komisí, nemůže sama o sobě zpochybnit skutková zjištění Tribunálu.

114 Pokud jde kromě toho o opodstatněnost zjištění v bodě 145 napadeného rozsudku, je třeba poukázat na to, že – na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka – Tribunál neučinil závěr, že každá výměna informací mezi konkurenty může porušit článek 101 SFEU a vylíčil důvody, pro které měl za to, že diskuse, ke kterým došlo na schůzce FSKI ve dnech 4. a 5. července 2003, měly protisoutěžní povahu. V této souvislosti se Tribunál nedopustil nesprávného právního posouzení, když učinil závěr, že diskuse, během kterých se výrobci sanitární keramiky dohodli na tom, že se zvýšení nákladů na mýtné přenese na zákazníky, odstraňují míru nejistoty mezi konkurenty a rovnají se koordinaci cen, takže představují protisoutěžní jednání, a to i kdyby takové přenesení nákladů bylo předvídatelné třetími osobami nebo veřejností.

115 Pokud jde začtvrté o rok 2004, je třeba odmítnout argument navrhovatelky vycházející z nedostatku odůvodnění napadeného rozsudku. Na rozdíl od toho, co uvádí navrhovatelka, totiž Tribunál v bodech 123 a 149 napadeného rozsudku uvedl důvody, pro které měl za to, že výměny informací zmíněné v bodech 121 a 148 tohoto rozsudku jsou protisoutěžní. Tribunál zdůraznil, že tyto výměny napomáhaly koordinaci navýšení cen, o které bylo rozhodnuto v roce 2003 pro rok 2004 a že mohly navrhovatelce a jejím konkurentům umožnit s větší jistotou předjímat jejich budoucí obchodní chování na trhu. Tribunál tímto odůvodnil napadený rozsudek.

116 Co se kromě toho týče opodstatněnosti těchto zjištění Tribunálu, stačí poukázat na to, že navrhovatelka nezpochybňuje konstatování Tribunálu v bodech 123 a 149 napadeného rozsudku, podle kterého jsou výměny zmíněné v bodech 121 a 148 tohoto rozsudku protisoutěžní z důvodu, že napomáhají koordinaci navýšení cen, o které bylo rozhodnuto v roce 2003 pro rok 2004, přičemž existenci takové koordinace navrhovatelka nezpochybňuje ani v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku. Vzhledem k tomu, že taková skutečnost stačí ke konstatování existence protiprávního jednání, argumenty navrhovatelky, podle kterých uvedené výměny jako takové nezakládají porušení pravidel hospodářské soutěže, jsou irelevantní.

117 Pátý důvod kasačního opravného prostředku je tudíž třeba zčásti odmítnout jako nepřípustný a irelevantní a zčásti zamítnout jako neopodstatněný.

K šestému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

118 V rámci šestého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka v souvislosti s protiprávními jednáními, kterých se údajně dopustila v Rakousku v období mezi 12. říjnem 1994 a 9. listopadem 2004 tvrdí, že zjištění Tribunálu jsou nesprávná a musí být zrušena.

119 Pokud jde konkrétně o rok 1994, Tribunál v bodech 175 a 176 napadeného rozsudku podává extenzivní výklad zjištění Komise, čímž mění odůvodnění sporného rozhodnutí v rozporu s čl. 296 druhým pododstavcem SFEU. Na rozdíl od toho, co Tribunál rozhodl, totiž Komise v bodech 299 až 301 odůvodnění tohoto rozhodnutí neuvedla, že se na schůzkách ASI, které se konaly v roce 1994, jednalo nejen o sprchových koutech a kohoutech a ostatních armaturách, nýbrž i o sanitární keramice.

120 Pokud jde o roky 1995 až 1997, Tribunál v bodech 185, 190 a 196 napadeného rozsudku uvedl, že se společnost Villeroy & Boch Rakousko účastnila protiprávních diskusí na schůzkách konaných ve dnech 16. listopadu 1995, 23. dubna 1996 a 15. října 1997.

121 Pokud jde o schůzku, která se konala dne 16. listopadu 1995, navrhovatelka však v podstatě tvrdí, že tento závěr je stižen nesprávným právním posouzením již proto, že Tribunál neodpověděl na všechny její argumenty. Konstatování Tribunálu v bodě 189 a následujících napadeného rozsudku týkající se schůzky ze dne 23. dubna 1996, podle kterých není podstatné, že dotčená diskuse byla uspořádána na žádost velkoobchodníků, jsou rovněž stižena nesprávným právním posouzením, jelikož existuje zcela legální alternativní vysvětlení vytýkaných jednání, podle kterého velkoobchodníci v oblasti sanitárního zařízení výslovně požadovali zavedení ročních ceníků k určitým datům, aby mohli zveřejnit své katalogy. Pokud jde o schůzku ze dne 15. října 1997, Tribunál mimoto v bodě 194 napadeného rozsudku překročil meze přezkumu legality stanoveného v článku 263 SFEU tím, že se opřel o důvody, které nebyly uvedeny v oznámení námitek Komise.

122 Pokud jde o rok 1998, konstatování Tribunálu v bodě 197 a následujících napadeného rozsudku týkající se údajné účasti společnosti Villeroy & Boch Rakousko na porušení kartelového práva, jsou rovněž stižena nesprávným právním posouzením, neboť jsou rozporná. Tribunál totiž v bodech 197 až 202 uvedeného rozsudku uvedl, že Komise neprokázala účast společnosti Villeroy & Boch Rakousko na diskusích v rozporu s právem hospodářské soutěže v roce 1998. Konkrétně svědectví společnosti Masco neumožnilo prokázat takovou účast. Je nelogické, že Tribunál posléze vycházel z téhož svědectví společnosti Masco v bodě 203 téhož rozsudku za účelem prokázání, že se Villeroy & Boch nedistancovala od protiprávních jednání v roce 1998. Tribunál tudíž porušil rovněž právní zásady stanovené judikaturou, podle kterých soubor nepřímých důkazů může stačit k prokázání, že schůzka porušuje právo hospodářské soutěže, pouze tehdy, pokud prokáže systematičnost schůzek, jakož i jejich protisoutěžní obsah a pokud je tato skutečnost podpořena prohlášením podniku majícím značnou důkazní hodnotu. Žádná z těchto dvou podmínek není v projednávané věci splněna.

123 Pokud jde o rok 1999, závěry Tribunálu v bodě 208 napadeného rozsudku, podle kterých důkaz předložený Komisí, a sice ručně psaný zápis ze schůzky ASI ze dne 6. září 1999, který vypracovala společnost Ideal Standard, právně dostatečným způsobem prokazuje účast společnosti Villeroy & Boch na protiprávních diskusích, jsou stiženy nesprávným právním posouzením. Svědectví podniku, který požádal o snížení pokuty na základě oznámení o spolupráci z roku 2002, totiž nemůže představovat dostatečný důkaz o existenci protiprávního jednání, jelikož jeho správnost zpochybňuje několik jiných obviněných podniků.

124 Pokud jde o rok 2000, Tribunál na základě zápisu ze schůzky sdružení ASI ve dnech 12. a 13. října 2000 v bodě 214 napadeného rozsudku učinil závěr, že i přes neexistenci přímých důkazů o účasti společnosti Villeroy & Boch Rakousko na protisoutěžních jednáních v tomto roce „je třeba poukázat na to, že účinky protiprávních diskusí, které se konaly v roce 1999, se projevily v roce 2000“. Tento zápis, který ostatně Tribunál vyložil nesprávně, přitom nepředstavuje dostatečný důkaz v tomto ohledu.

125 Pokud jde o rok 2001, Tribunál v bodech 214 až 218 napadeného rozsudku rozhodl, že se společnost Villeroy & Boch Rakousko účastnila protiprávních diskusí na základě jediného důvodu, a sice že údajné protiprávní diskuse v roce 2000 vyvolávaly své účinky i nadále. Za účelem odůvodnění svých závěrů se Tribunál omezil na odkaz na body 652 až 658 odůvodnění sporného rozhodnutí, aniž vysvětlil, v čem jsou konstatování, na která odkazuje, přesvědčivá.

126 Co se týče roků 2002 a 2003, Tribunál nezohlednil tvrzení navrhovatelky.

127 Pokud jde konečně o rok 2004, konstatování Tribunálu v bodě 228 napadeného rozsudku jsou rozporná a stižena nesprávným právním posouzením. Tribunál totiž v tomto bodě dospěl k závěru, že Villeroy & Boch Rakousko, která ne neúčastnila schůzky sdružení ASI ze dne 22. ledna 2004, byla informována prostřednictvím zápisu z této schůzky o rozhodnutích přijatých jejími konkurenty během této schůzky, kdežto v bodě 212 napadeného rozsudku Tribunál učinil závěr, že skutečnost, že zápisy ze schůzek sdružení ASI v zásadě musely být zaslány všem členům tohoto sdružení, sama o sobě neumožňovala prokázat, že o ní společnost Villeroy & Boch Rakousko skutečně věděla.

128 Komise navrhuje, aby byl šestý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

129 V rámci šestého důvodu kasačního opravného prostředku se navrhovatelka dovolává různých pochybení ve zjištěních Tribunálu, pokud jde o protiprávní jednání, kterých se údajně dopustila v Rakousku mezi 12. říjnem 1994 a 9. listopadem 2004.

130 Co se zaprvé týče argumentů navrhovatelky týkajících se roku 1994, je nutno konstatovat, že v projednávaném případě se navrhovatelka omezuje na opakování argumentace předložené v prvním stupni před Tribunálem. Totéž platí pro argument týkající se schůzky ze dne 23. dubna 1996. S ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 69 tohoto rozsudku musí být tudíž tyto argumenty odmítnuty jako nepřípustné.

131 Co se zadruhé týče argumentů navrhovatelky týkajících se schůzek, které se konaly ve dnech 16. listopadu 1995 a 15. října 1997, vycházejících v podstatě z nedostatku odůvodnění napadeného rozsudku, je rovněž třeba je odmítnout. Tribunál totiž v bodech 180 až 185 a 192 až 196 napadeného rozsudku zkoumal a odmítl argumenty navrhovatelky týkající se protiprávních jednání v Rakousku, co se týče těchto různých schůzek. Pro každé z těchto jednání Tribunál odkázal na relevantní důkazy a na sporné rozhodnutí před tím, než zamítl argumentaci navrhovatelky jako neopodstatněnou. Tribunál tímto odůvodnil napadený rozsudek.

132 Pokud jde o schůzku ze dne 15. října 1997, je třeba mimoto odmítnout argument navrhovatelky, podle kterého se Tribunál opřel o důvody, které nebyly zahrnuty v oznámení námitek Komise. Je totiž nutno konstatovat, že se Tribunál v bodě 194 napadeného rozsudku opřel o důvody uvedené v bodech 295 a 307 sporného rozhodnutí. Navrhovatelka se přitom před Tribunálem nedovolávala neshody tohoto rozhodnutí s oznámením námitek v tomto bodě. Navrhovatelka se tedy v souladu s ustálenou judikaturou (viz zejména rozsudek ze dne 22. října 2015, AC-Treuhand v. Komise, C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 54) nemůže dovolávat takového argumentu ve stadiu kasačního opravného prostředku před Soudním dvorem.

133 Pokud jde zatřetí o schůzky ve dnech 30. dubna a 18. června 1998, je třeba poukázat na to, že Tribunál v bodě 199 napadeného rozsudku konstatoval, že žádný důkaz předložený Komisí neumožňuje prokázat účast navrhovatelky na protiprávním jednání. V bodě 203 uvedeného rozsudku však Tribunál jasně uvedl, že v případě veřejného nedistancování se navrhovatelky a skutečnosti, že se protisoutěžní účinky dohody ze dne 15. října 1997 projevovaly nadále i v následujícím roce, mohla Komise konstatovat, že se navrhovatelka nepřestala podílet na protiprávním jednání během roku 1998. Tribunál tak tímto způsobem nejen dodržel svou povinnost uvést odůvodnění, čímž tak účastníkům řízení umožnil napadnout jeho úvahy a Soudnímu dvoru vykonat svůj přezkum v rámci kasačního opravného prostředku, nýbrž i s ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 111 tohoto rozsudku se nedopustil žádného nesprávného právního posouzení při provádění důkazů. Tribunál si ani neprotiřečil, ani neporušil svou povinnost uvést odůvodnění, když učinil závěr, že přestože prohlášení společnosti Masco samo o sobě neumožňovalo prokázat účast navrhovatelky na výměně informací v roce 1998, mohlo být oprávněně zohledněno mezi jinými důkazy v rámci souboru shodujících se nepřímých důkazů popsaného v bodě 203 napadeného rozsudku za účelem prokázání, že Villeroy & Boch Rakousko nepřerušila svou účast na protiprávních jednáních v roce 1998.

134 Pokud jde začtvrté o schůzky, které se konaly v roce 1999, je třeba konstatovat, jak jednoznačně vyplývá z bodu 206 napadeného rozsudku, že Komise vycházela z ručně psaného zápisu ze schůzky ze dne 6. září 1999, který vypracoval zástupce společnosti Ideal Standard v tentýž den protiprávní schůzky. Na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, nevyžaduje takový důkaz, který nepochází z období podání žádosti o shovívavost touto společností na základě oznámení o spolupráci z roku 2002, avšak který je z doby skutkových okolností, jak uvedl Tribunál v bodě 207 napadeného rozsudku, jiné shodující se důkazy. Je tedy třeba zamítnout uvedený argument jako neopodstatněný.

135 Pokud jde zapáté o schůzku sdružení ASI ve dnech 12. a 13. října 2000, je nutno konstatovat, že argumenty navrhovatelky vycházejí z nesprávného výkladu bodu 214 napadeného rozsudku. Na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, totiž Tribunál nevycházel ze zápisu z této schůzky za účelem konstatování, že účinky protiprávních diskusí, které se konaly v roce 1999, se projevily v roce 2000. Mimoto tyto argumenty směřují v podstatě ke zpochybnění hodnocení důkazů Tribunálem, avšak neprokazují jejich zkreslení. Tyto argumenty jsou tudíž s ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 38 tohoto rozsudku nepřípustné.

136 Pokud jde zašesté o rok 2001, argument navrhovatelky rovněž vychází z nesprávného výkladu napadeného rozsudku, a musí být tudíž odmítnut. Z bodů 215 až 218 tohoto rozsudku totiž jasně vyplývá, že Tribunál nerozhodl, že se společnost Villeroy & Boch Rakousko účastnila protiprávních diskusí v roce 2001 z důvodu, že protiprávní diskuse, které se konaly v roce 2000, vyvolávaly své účinky i v následujícím roce. Tribunál totiž v bodech 215 až 217 uvedeného rozsudku vycházel z účasti této společnosti na několika schůzkách během roku 2001, na kterých se účastníci dohodli na datu, ke kterému se zašlou ceníky velkoobchodníkům, a na datu navýšení cen, jakož i na sladění těchto schůzek s jinými schůzkami, které se konaly v letech 2000 a 2001, kterých se uvedená společnost neúčastnila, avšak během kterých členové ASI zmínili číselné navýšení cen od 1. ledna 2002.

137 Pokud jde zasedmé o argumenty navrhovatelky vycházející z nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku v tom, že Tribunál nezohlednil její tvrzení týkající se let 2002 a 2003, stačí konstatovat, že pro každou z relevantních schůzek Tribunál v bodech 219 až 226 napadeného rozsudku odkázal na relevantní důkazy a na sporné rozhodnutí před tím, než zamítl argumentaci navrhovatelky jako neopodstatněnou. S ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 72 tohoto rozsudku neměl Tribunál povinnost odpovědět na všechna tvrzení navrhovatelky. Uvedené argumenty navrhovatelky tudíž musejí být odmítnuty.

138 Pokud jde konečně o argumenty navrhovatelky týkající se schůzky ze dne 22. ledna 2004, je nutno konstatovat, že navrhovatelka usiluje o zpochybnění hodnocení důkazů Tribunálem, avšak nedovolává se jejich zkreslení. Tyto argumenty jsou tudíž s ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 38 tohoto rozsudku nepřípustné.

139 Z výše uvedeného vyplývá, že je třeba šestý důvod kasačního opravného prostředku zčásti odmítnout jako nepřípustný a zčásti zamítnout jako neopodstatněný.

K sedmému a devátému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

140 V rámci sedmého důvodu kasačního opravného prostředku, který navrhovatelka vznesla podpůrně, týkajícího se vytýkaných jednání v rámci protiprávních jednání, kterých se údajně dopustila v Belgii, Francii a Rakousku, tvrdí, že tato jednání neumožňují prokázat její účast na těchto protiprávních jednáních, jelikož jsou přičitatelná jejím dceřiným společnostem, a nikoli jí osobně.

141 V této souvislosti navrhovatelka tvrdí, že pojem „hospodářská jednotka“, jak je používán Komisí a Tribunálem v projednávané věci, má za následek přičtení jednání společnosti bez ohledu na její zavinění, v rozporu se zárukami přiznanými v Listině, konkrétně s právem presumpce neviny a zásadou *in dubio pro reo* zakotvenými v čl. 48 odst. 1 Listiny, zásadou legality trestných činů a trestů a článkem 101 SFEU, a to tím spíše že domněnka existence hospodářské jednotky v případě, že mateřská společnost vlastní 100 % kapitálu své dceřiné společnosti, je prakticky nevyvratitelná. I když Soudní dvůr připustil tento pojem ve své judikatuře před vstupem Listiny v platnost, citovaná judikatura by se podle názoru navrhovatelky měla vyvinout. Mimoto napadený rozsudek porušuje povinnost uvést odůvodnění vyplývající z čl. 296 druhého pododstavce SFEU, neboť neodpovídá na tyto argumenty navrhovatelky a neobsahuje žádné odůvodnění, pokud jde o podstatné části vytýkaného protiprávního jednání.

142 V rámci devátého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka kritizuje skutečnost, že napadený rozsudek potvrdil pokutu, která jí byla uložena coby solidárnímu dlužníkovi své dceřiné společnosti.

143 I když totiž bylo možné povolat k odpovědnosti mateřskou společnost ve vztahu k jednáním její dceřiné společnosti na základě pojmu „hospodářská jednotka“, uznání solidární odpovědnosti za zaplacení pokut uložených dceřiným společnostem navrhovatelky musí být odmítnuto, jelikož žádný právní akt Unie neobsahuje ustanovení, která by stanovila uložení pokuty společně a nerozdílně, a dále uznání takové solidární odpovědnosti navrhovatelku zbavuje práva na pokutu uloženou individuálně v závislosti na vytýkaném zavinění, v rozporu se zásadou osobní odpovědnosti. Podpůrně navrhovatelka tvrdí, že Komise a Tribunál měly každopádně vypočítat podíl výše pokuty dlužné každým spoludlužníkem v závislosti na podílu odpovědnosti každého z nich.

144 Komise navrhuje, aby byl sedmý a devátý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

145 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury, která nebyla zpochybněna vstupem Listiny v platnost, platí, že za určitých okolností může být právnická osoba, která neporušila právo hospodářské soutěže, přesto potrestána za protiprávní jednání jiné právnické osoby, když jsou obě tyto osoby součástí téže hospodářské entity, a tvoří tak podnik ve smyslu článku 101 SFEU (rozsudek ze dne 10. dubna 2014, Komise a další v. Siemens Österreich a další, C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 45).

146 Podle ustálené judikatury může být chování dceřiné společnosti přičteno mateřské společnosti, zejména pokud tato dceřiná společnost, přestože má vlastní právní subjektivitu, samostatně neurčuje své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny, které jsou jí uděleny mateřskou společností, zejména

s ohledem na hospodářské, organizační a právní vazby, jež tyto dva právní subjekty spojují (rozsudek ze dne 10. dubna 2014, Komise a další v. Siemens Österreich a další, C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 46, jakož i citovaná judikatura).

147 V této souvislosti Soudní dvůr upřesnil, že ve zvláštním případě, kdy mateřská společnost přímo nebo nepřímo vlastní celý nebo téměř celý kapitál dceřiné společnosti, která porušila pravidla hospodářské soutěže Evropské unie, existuje vyvratitelná domněnka, podle níž uvedená mateřská společnost skutečně vykonává rozhodující vliv na svou dceřinou společnost (rozsudek ze dne 16. června 2016, Evonik Degussa a AlzChem v. Komise, C-155/14 P, EU:C:2016:446, bod 28, jakož i citovaná judikatura).

148 V takové situaci, postačí k tomu, aby mohla být uvedená podmínka považována za splněnou, aby Komise prokázala, že celý nebo téměř celý kapitál dceřiné společnosti přímo nebo nepřímo vlastní její mateřská společnost. Mateřské společnosti poté přísluší tuto domněnku vyvrátit předložením dostatečných důkazů týkající se organizačních, hospodářských a právních vazeb, které má se svojí dceřinou společností, které by mohly prokázat, že se její dceřiná společnost chová na trhu samostatně. Pokud mateřská společnost tuto domněnku nevyvrátí, Komise může mít za to, že mateřská společnost a její dceřiná společnost jsou součástí téže hospodářské jednotky a mateřská společnost je odpovědná za jednání své dceřiné společnosti, a uložit oběma společnostem společně a nerozdílně zaplacení pokuty, aniž je požadováno prokázat osobní zapojení mateřské společnosti do protiprávního jednání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. června 2016, Evonik Degussa a AlzChem v. Komise, C-155/14 P, EU:C:2016:446, body 27 a 29 až 32, jakož i citovaná judikatura).

149 Je ostatně třeba upřesnit, že na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, výše citovaná judikatura není v rozporu s právem presumpce neviny zakotveným v čl. 48 odst. 1 Listiny, ani se zásadou *in dubio pro reo* a zásadou legality trestných činů a trestů. Domněnka výkonu rozhodujícího vlivu mateřskou společností na její dceřinou společnost v případě, že vlastní veškerý nebo téměř veškerý kapitál dceřiné společnosti, totiž nevede k domněnce zavinění jedné nebo druhé z těchto společností, takže neporušuje právo presumpce neviny, ani zásadu *in dubio pro reo*. Pokud jde o zásadu legality trestných činů a trestů, tato vyžaduje, aby zákon jasně vymezoval protiprávní jednání a tresty za ně, přičemž tato podmínka je splněna, pokud jednotlivec má možnost se ze znění příslušného ustanovení – a v případě potřeby z výkladu, který k němu podaly soudy – dozvědět, z jakých úkonů a opomenutí mu vzniká trestněprávní odpovědnost (rozsudek ze dne 22. května 2008, Evonik Degussa v. Komise, C-266/06 P, nezveřejněný, EU:C:2008:295, bod 39). Judikatura Soudního dvora uvedená v bodech 145 až 148 tohoto rozsudku přitom není s touto zásadou v rozporu.

150 Pokud jde o nerozdělení pokut mezi dotyčnými společnostmi, je třeba připomenout, že jelikož je unijní právní pojem „solidarita při zaplacení pokuty“ pouze automatickým důsledkem pojmu „podnik“, týká se pouze podniku, a nikoli společností, které ho tvoří (rozsudek ze dne 10. dubna 2014, Komise a další v. Siemens Österreich a další, C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 57).

151 I když z čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 vyplývá, že Komise může uložit společně a nerozdílně pokutu několika společnostem, pokud byly součástí téhož podniku, neumožňuje ani znění tohoto ustanovení ani cíl mechanismu solidarity se domnívat, že by tato sankční pravomoc přesahovala určení vnějšího dosahu solidarity a vztahovala se i na určení podílů solidárních spoludlužníků v rámci jejich vzájemných vztahů (rozsudek ze dne 10. dubna 2014, Komise a další v. Siemens Österreich a další, C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 58).

152 Naopak, cíl mechanismu solidarity spočívá v tom, že se jedná o doplňující právní nástroj, který má Komise k tomu, aby posílila účinnost svého jednání v oblasti vymáhání pokut uložených za porušení práva hospodářské soutěže, jelikož tento mechanismus snižuje ve prospěch Komise jakožto věřitele dluhu představovaného těmito pokutami riziko platební neschopnosti, což přispívá k cíli odrazení,

který je obecně sledován právem hospodářské soutěže, jak ostatně Tribunál v podstatě a právem tvrdil v bodě 325 napadeného rozsudku (rozsudek ze dne 10. dubna 2014, Komise a další v. Siemens Österreich a další, C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 59, jakož i citovaná judikatura).

153 Avšak určení podílů solidárních spoludlužníků, ve vnitřním vztahu mezi nimi, k tomuto dvojímu cíli nesměřuje. Jedná se totiž o spor, který vyvstává v pozdější fázi a který již Komisi v zásadě nezajímá, pokud jí byla celá pokuta zaplacena jedním nebo několika uvedenými spoludlužníky. Nelze tudíž na Komisi požadovat, aby takové podíly určila (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. dubna 2014, Komise a další v. Siemens Österreich a další, C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, body 60 až 64).

154 V projednávaném případě navrhovatelka nezpochybňuje, že v době protiprávního jednání, které je jí přičítáno, vlastnila 100 % kapitálu společností, jejichž zaměstnanci se účastnili dotčených protisoutěžních diskusí v Belgii, Francii a Rakousku, a netvrdí, že předložila Tribunálu důkazy, které by mohly vyvrátit domněnku, podle které vykonávala rozhodující vliv na tyto společnosti. S ohledem na judikaturu uvedenou v bodech 145 až 153 tohoto rozsudku tudíž Tribunál právem učinil závěr, že jí Komise mohla přičíst protisoutěžní chování jejích dceřiných společností v Belgii, Francii a Rakousku a uložit jí spolu s těmito společnostmi solidární zaplacení pokut bez určení podílů výše těchto pokut dlužných každou z nich.

155 Konečně je třeba odmítnout argumenty navrhovatelky vycházející z nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku. Pokud tak jde konkrétně o možnost, aby Komise přičetla navrhovatelce jednání jejích dceřiných společností ve Francii a Rakousku, je třeba učinit závěr, že body 155 až 165 napadeného rozsudku, jakož i bod 284 tohoto rozsudku, který odkazuje na body 97 a 98 tohoto rozsudku, jsou právně dostatečným způsobem odůvodněny. Tribunál totiž poté, co připomněl judikaturu týkající se pojmu „hospodářská jednotka“, poukázal na to, že společnost Villeroy & Boch vlastnila 100 % kapitálu svých dceřiných společností a nesnažila se vyvrátit domněnku, podle které vykonávala rozhodující vliv na své dceřiné společnosti, poté odpověděl na argumenty navrhovatelky vycházející z porušení zásady legality trestných činů a trestů a práva na presumpci neviny. Co se týče možnosti, aby Komise přičetla navrhovatelce chování společnosti Villeroy & Boch Belgie v rozsahu, v němž na ní vykonávala rozhodující vliv, Tribunál neměl povinnost zaujmout stanovisko k tomuto bodu v napadeném rozsudku, jelikož navrhovatelka tuto možnost před Tribunálem nezpochybňovala na rozdíl od toho, co tvrdí.

156 Je tudíž třeba zamítnout sedmý a devátý důvod kasačního opravného prostředku jako neopodstatněné.

K osmému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

157 V rámci osmého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že napadený rozsudek porušuje článek 101 SFEU a článek 53 Dohody o EHP, neboť Tribunál neprávem rozhodl o existenci jediného, komplexního a trvajícího protiprávního jednání v projednávaném případě.

158 V této souvislosti navrhovatelka zaprvé tvrdí, že právní pojem „jediné, komplexní a trvající protiprávní jednání“ je jako takový neslučitelný s článkem 101 SFEU a článkem 53 Dohody o EHP, a nelze ho tudíž použít. Tento pojem totiž postrádá jakýkoli právní základ v unijním právu. Mimoto navrhovatelka tvrdí, že je napadený rozsudek stižen nedostatečným odůvodněním v rozsahu, v němž Tribunál neodpověděl na její argumenty k tomuto bodu.

159 Zadruhé navrhovatelka tvrdí, že napadený rozsudek tím, že konstatoval existenci jediného protiprávního jednání v projednávané věci, porušil zásady spravedlivého procesu. Jelikož Tribunál učinil závěr, že bylo možné navrhovatelce přičíst protiprávní jednání, na kterém se nepodílela, avšak které

spadá do jediného protiprávního jednání, kterého se účastnila, navrhovatelka totiž nemohla za účelem zpochybnění své účasti na tomto jediném protiprávním jednání užitečně uplatnit skutečnost, že se nepodílela na tomto prvním protiprávním jednání, a je tudíž zbavena účinného důvodu obhajoby. Navrhovatelka tak mohla pouze napadnout skutečnost, že o dotčeném protiprávním jednání věděla.

160 Zatřetí má navrhovatelka podpůrně za to, že podmínky pro uznání jediného protiprávního jednání nebyly v projednávaném případě splněny, jelikož Komise nevymezila relevantní trh a nebylo prokázáno, že se jednotlivá vytýkaná jednání doplňují.

161 Začtvrté je navrhovatelka toho názoru, že každopádně z důvodu částečných zrušení sporného rozhodnutí, co se týče některých členských států v rozsudcích ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449), ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, EU:T:2013:457), jakož i ze dne 16. září 2013, Duravit a další v. Komise (T-364/10, nezveřejněný, EU:T:2013:477), a z důvodu, že některé podniky nemusely vědět o celém protiprávním jednání, nemůže se jednat o globální protiprávní jednání, jak je definováno v tomto rozhodnutí.

162 Komise navrhuje, aby byl osmý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

163 S ohledem na judikaturu uvedenou v bodech 55 až 59 tohoto rozsudku je třeba zaprvé odmítnout argumenty navrhovatelky, podle kterých je právní pojem „jediné, komplexní a trvající protiprávní jednání“ neslučitelný s článkem 101 SFEU a článkem 53 Dohody a je v rozporu se zásadami spravedlivého procesu, bez ohledu na přípustnost posledně uvedeného argumentu.

164 Zadruhé je třeba konstatovat, že na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, Tribunál tím, že připomněl tuto judikaturu v bodech 32 až 34, 41, 42 a 46 až 48 napadeného rozsudku, odůvodnil tento rozsudek právně dostatečným způsobem.

165 Pokud jde zatřetí o argument navrhovatelky, podle kterého podmínky pro uznání jediného protiprávního jednání nebyly v projednávaném případě splněny, jelikož Komise nevymezila relevantní trh, je třeba konstatovat, jak Tribunál správně uvedl v bodě 54 napadeného rozsudku a jak navrhovatelka připouští, že okolnost, že výrobkové a zeměpisné trhy, kterých se týká protiprávní jednání, jsou rozdílné, není každopádně na překážku konstatování jediného protiprávního jednání. Tento argument je tudíž každopádně irelevantní.

166 Začtvrté se Tribunál v bodech 63 až 71 napadeného rozsudku nedopustil nesprávného právního posouzení, když dospěl k závěru, že Komise mohla v projednávaném případě učinit závěr, že existuje jediný cíl směřující k jedinému protiprávnímu jednání. Tribunál totiž na základě skutkových zjištění v bodech 66, 69 a 71 napadeného rozsudku právně dostatečným způsobem prokázal, že jednotlivá vytýkaná jednání směřovala k témuž cíli, a sice ke koordinaci chování všech výrobců zařízení a pevných součástí koupelen vůči velkoobchodníkům. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, nebyl pojem „společný cíl“, jak vyplývá z uvedených bodů 66, 69 a 71, určen obecným odkazem na existenci narušení hospodářské soutěže na trzích dotčených protiprávním jednáním, nýbrž odkazem na jednotlivé objektivní prvky, jako je ústřední úloha velkoobchodníků v distribučním řetězci, charakteristiky tohoto řetězce, existence koordinačních subjektů a vícevýrobkových sdružení, podobnost provádění koluzních ujednání a věcná, zeměpisná a časová překrývání mezi dotyčnými praktikami.

167 Za těchto podmínek, aniž je nutné prokázat, že se vytýkaná jednání doplňují, nelze vzhledem k tomu, že jediné a trvající protiprávní jednání může být přičteno nekonkurenčním podnikům a nevyžaduje systematické vymezení relevantních trhů, a že navrhovatelka je odpovědná jednak za svou přímou

účast na vytýkaném protiprávním jednání, a jednak za svou nepřímou účast na tomto jednání, jelikož věděla o všech protiprávních úkonech, které ostatní účastníci dotčené kartelové dohody sledující tytéž cíle plánovali nebo uplatňovali, nebo je mohla rozumně předvídat a být připravena přijmout z toho plynoucí riziko, Tribunálu vytýkat, že učinil závěr, že se Komise nedopustila žádného pochybení, když dospěla k závěru, že v projednávaném případě existuje jediné a trvající protiprávní jednání.

168 Co se konečně týče argumentace ohledně částečných zrušení sporného rozhodnutí, o kterých bylo rozhodnuto v rámci jiných věcí týkajících se projednávané kartelové dohody, je třeba připomenout, že hodnocení důkazů týkající se různých vnitrostátních trhů spadá do výlučné pravomoci Tribunálu. V rozsahu, v němž je cílem této argumentace zpochybnit existenci jediného, komplexního a trvajícího protiprávního jednání, je třeba zdůraznit, jak bylo uvedeno v bodě 62 tohoto rozsudku, že skutečnost, že Tribunál částečně zrušil sporné rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká účasti na vytýkaném protiprávním jednání některých z dotčených podniků na určitých zeměpisných trzích a v daných obdobích, nestačí ke zpochybnění konstatování Tribunálu týkajícího se existence celkového plánu zahrnujícího tři podskupiny výrobků a dotyčných šest států a totožného cíle narušujícího hospodářskou soutěž.

169 Osmý důvod kasačního opravného prostředku je tudíž třeba zčásti odmítnout jako irelevantní a zčásti zamítnout jako neopodstatněný.

K desátému a jedenáctému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

170 V rámci desátého důvodu kasačního opravného prostředku se navrhovatelka dovolává nesprávného právního posouzení Tribunálu, který nevykonal plně svou pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci, jež je mu přiznána.

171 Tribunál totiž v napadeném rozsudku vykonal navzdory návrhovým žádáním navrhovatelky pouze přezkum legality stanovení výše pokuty.

172 Navrhovatelka se přitom domnívá, že z důvodů právní jistoty a za účelem zajištění práva na spravedlivý proces mají Tribunál a Soudní dvůr povinnost v každé věci, která je jim předložena a která se týká stanovení pokuty nebo penále Komisí, účinně vykonat pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci, která je jim přiznána na základě článku 31 nařízení č. 1/2003, zejména v kontextu, ve kterém žádná právní norma neharmonizuje sankce a Komise použila tři různé metody výpočtu pokut pro roky 1998 až 2006.

173 Kromě toho má navrhovatelka v projednávaném případě za to, že Tribunál nezávisle neověřil původní výši pokuty a že tato výše měla být snížena při výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci vzhledem k závažnosti protiprávního jednání, které se týká pouze omezeného počtu členských států, jež jsou převážně malé. V této souvislosti nelze pochopit, proč Komise sankcionovala vytýkaná jednání v projednávaném případě přísněji než kartelové dohody stejné povahy vztahující se na celé území Evropského hospodářského prostoru. Mimoto měl Tribunál navrhovatelce snížit výši pokuty pro porušení zásady přiměřené lhůty z důvodu nepřiměřené délky správního řízení, které trvalo celkem téměř šest let.

174 V rámci jedenáctého důvodu kasačního opravného prostředku se navrhovatelka dovolává porušení zásady proporcionality. V této souvislosti se domnívá, že za účelem určení závažnosti protiprávního jednání je Tribunál povinen zohlednit účinky dotčeného protiprávního jednání na trhu, jakož i obrat, kterého bylo dosaženo na dotyčných trzích, což neučinil.

175 Tribunál se měl rovněž ujistit, že výše pokut uložených sporným rozhodnutím je v absolutním měřítku přiměřená, což není tento případ, jelikož obrat dotčený protiprávním jednáním činí 115 milionů eur a celková výše pokut činí 71,5 milionu eur.

176 Navrhovatelka tudíž žádá Soudní dvůr, aby tato protiprávní opomenutí Tribunálu napravil a sám snížil výši uložených pokut.

177 Komise navrhuje, aby byl desátý a jedenáctý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

Závěry Soudního dvora

178 Podle ustálené judikatury platí, že přezkum legality stanovený v článku 263 SFEU předpokládá, že unijní soud provede přezkum, z právního i skutkového hlediska, napadeného rozhodnutí s ohledem na argumenty uplatněné navrhovatelkou, a že má pravomoc posoudit důkazy, zrušit toto rozhodnutí a změnit výši pokut (viz rozsudek ze dne 10. července 2014, Telefónica a Telefónica de España v. Komise, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, bod 53, jakož i citovaná judikatura).

179 Přezkum legality je doplněn pravomocí přezkumu v plné jurisdikci, která je unijnímu soudu přiznána v článku 31 nařízení č. 1/2003 v souladu s článkem 261 SFEU. Tato pravomoc opravňuje soud, aby nad rámec pouhého přezkumu legality sankce nahradil posouzení Komise svým posouzením, a uloženou pokutu nebo penále tedy zrušil, snížil nebo zvýšil (viz rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 63 a citovaná judikatura).

180 Za účelem splnění požadavků na přezkum v plné jurisdikci ve smyslu článku 47 Listiny, pokud jde o pokutu, musí unijní soud při výkonu pravomocí stanovených v článcích 261 a 263 SFEU přezkoumat všechny právní i skutkové výhrady směřující k prokázání, že částka pokuty neodpovídá závažnosti a době trvání protiprávního jednání (viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Komise v. Parker Hannifin Manufacturing a Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, bod 75, jakož i citovaná judikatura).

181 Výkon této pravomoci přezkumu v plné jurisdikci není nicméně rovnocenný přezkumu bez návrhu a řízení má spornou povahu. Přísluší v zásadě žalobci, aby vznesl důvody proti napadenému rozhodnutí a na podporu těchto důvodů předložil důkazy (viz rozsudek ze dne 18. prosince 2014, Komise v. Parker Hannifin Manufacturing a Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, bod 76, jakož i citovaná judikatura).

182 V této souvislosti je třeba zdůraznit, že neprovedení přezkumu celého napadeného rozhodnutí bez návrhu neporušuje zásadu účinné soudní ochrany. Aby Tribunál tuto zásadu dodržel, totiž nemusí, ač je povinen odpovědět na vznesené důvody kasačního opravného prostředku a přezkoumat právní i skutkový stav, nutně provádět bez návrhu nové úplné šetření skutečností ze spisu (viz rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, EU:C:2011:815, bod 66).

183 Kromě toho podle ustálené judikatury Soudního dvora je pouze Tribunál příslušný k tomu, aby přezkoumal způsob, jímž Komise posoudila v každém jednotlivém případě závažnost protiprávních jednání. V rámci kasačního opravného prostředku je předmětem přezkumu Soudního dvora jednak to, v jakém rozsahu Tribunál přihlédl právně správným způsobem ke všem zásadním faktorům pro posouzení závažnosti určitého jednání ve světle článku 101 SFEU a článku 23 nařízení č. 1/2003, a jednak ověření, zda Tribunál právně dostačujícím způsobem odpověděl na veškeré argumenty dovolávané na podporu návrhu na snížení výše pokuty. Závažnost porušení práva hospodářské soutěže Unie musí být zjištěna v závislosti na řadě faktorů, jako jsou zejména odrazující účinek pokut, konkrétní okolnosti případu a jeho kontext, včetně chování každého z podniků, úlohy každého z nich při zavádění kartelové dohody, zisku, který mohly z těchto dohod mít, jejich velikosti a hodnoty

dotyčného zboží, jakož i rizika, které představují protiprávní jednání tohoto druhu pro unijní cíle (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, body 95, 99 a 100).

184 Soudnímu dvoru mimoto nepřísluší, když rozhoduje o právních otázkách v řízení o kasačním opravném prostředku, aby z důvodů ekvity nahradil svým vlastním posouzením posouzení Tribunálu při rozhodování – v rámci výkonu jeho pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci – o výši pokut ukládaných podnikům pro porušení unijního práva. Nesprávné právní posouzení Tribunálem z důvodu nepřiměřené výše pokuty by tak bylo možné konstatovat pouze v případě, že by Soudní dvůr měl za to, že výše pokuty je nejen nevhodná, ale také nadměrná, a to natolik, že je nepřiměřená (viz zejména rozsudek ze dne 30. května 2013, Quinn Barlo a další v. Komise, C-70/12 P, nezveřejněný, EU:C:2013:351, bod 57, jakož i citovaná judikatura).

185 Desátý a jedenáctý důvod kasačního opravného prostředku je tedy třeba zkoumat ve světle této judikatury.

186 Z uvedené judikatury přitom jasně vyplývá, že zaprvé se přezkum v plné jurisdikci týká výlučně uložené sankce, a nikoli celého napadeného rozhodnutí, a zadruhé pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci ani přezkum legality se nerovnají přezkumu bez návrhu, a tudíž tato pravomoc a tento přezkum nevyžadovaly, aby Tribunál provedl bez návrhu nové úplné šetření skutečností ze spisu bez ohledu na výhrady uplatněné navrhovatelkou.

187 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že Tribunál vykonal od bodu 335 napadeného rozsudku účinný přezkum výše pokuty, že odpověděl na jednotlivé argumenty navrhovatelky a že v bodech 397 až 402 tohoto rozsudku rozhodl o návrhových žádáních směřujících ke snížení výše pokuty, čímž se tedy na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, neomezil na přezkum legality této výše. V této souvislosti Tribunál v bodě 384 uvedeného rozsudku konkrétně uvedl, že koeficient 15 % na základě koeficientů „závažnosti protiprávního jednání“ a „dodatečné částky“ byl minimální s ohledem na zvláště závažnou povahu dotčeného protiprávního jednání, poté v bodech 397 až 401 téhož rozsudku učinil závěr, že žádný z důkazů předložených žalobkyněmi v prvním stupni neodůvodňoval snížení výše pokuty.

188 Pokud jde konkrétně o přezkum závažnosti vytýkaného protiprávního jednání, je třeba konstatovat, že Tribunál v bodě 381 napadeného rozsudku připomněl zejména bod 23 pokynů z roku 2006, který stanoví, že „[m]ezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže patří horizontální dohody o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce, které jsou obvykle tajné. Politika hospodářské soutěže je musí přísně trestat. Podíl tržeb, k němuž se u takového protiprávního jednání přihlíží, se proto bude většinou nacházet v horní části stupnice“. Tribunál v bodě 383 uvedeného rozsudku vylíčil odůvodnění Komise v bodě 1211 odůvodnění sporného rozhodnutí, podle kterého byla horizontální koordinace cen z důvodu její samotné povahy jedním z nejškodlivějších omezení hospodářské soutěže, a uvedl, že protiprávní jednání bylo jediným, trvajícím a komplexním protiprávním jednáním zahrnujícím šest členských států a dotýkajícím se třech podskupin výrobků, před tím, než konstatoval v bodě 384 napadeného rozsudku zvláště závažnou povahu dotčeného protiprávního jednání, která odůvodňovala uplatnění koeficientu závažnosti 15 % a v bodě 385 uvedeného rozsudku účast navrhovatelky „v centrální skupině podniků“, která prováděla konstatované protiprávní jednání.

189 Tím, že tak Tribunál zohlednil všechny relevantní parametry pro posouzení závažnosti vytýkaného protiprávního jednání, horizontální koordinaci cen a účast navrhovatelky na této koordinaci, která mimoto byla prokázána, a tím, že odpověděl na argumenty navrhovatelky v tomto bodě, se nedopustil žádného nesprávného právního posouzení a splnil svou povinnost účinného soudního přezkumu sporného rozhodnutí.

190 Pokud jde o posouzení nepřiměřené délky správního řízení, je třeba připomenout, že porušení zásady dodržení přiměřené lhůty Komisí může být sice důvodem ke zrušení rozhodnutí, které přijala ve správním řízení podle článků 101 a 102 SFEU, pokud tímto porušením došlo také k zásahu do práva dotyčného podniku na obhajobu, avšak nedodržení přiměřené délky řízení, i kdyby bylo prokázáno, nemůže vést ke snížení uložené pokuty (viz zejména rozsudky ze dne 9. června 2016, CEPSA v. Komise, C-608/13 P, EU:C:2016:414, bod 61, a ze dne 9. června 2016, PROAS v. Komise, C-616/13 P, EU:C:2016:415, bod 74, jakož i citovaná judikatura). V projednávaném případě, jak vyplývá z bodu 173 tohoto rozsudku, je přitom nesporné, že navrhovatelka se svým argumentem týkajícím se nesprávného posouzení nepřiměřené délky správního řízení Tribunálem snaží dosáhnout pouze snížení jí uložené pokuty.

191 Tento argument musí být tudíž bez ohledu na svou opodstatněnost odmítnut jako irelevantní.

192 Pokud jde konečně o přiměřenost výše uložené pokuty jako takovou, navrhovatelka nepředkládá žádný argument, který by mohl prokázat, že úroveň uložené sankce je nevhodná nebo nadměrná. V této souvislosti musí být argument, podle kterého je pokuta ve výši 71,5 milionu eur nepřiměřená ve vztahu k obratu dotčenému kartelovou dohodou ve výši 115 milionů eur, odmítnut. Je totiž nesporné, že v projednávaném případě byla konečná výše uložené pokuty snížena v souladu s čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 tak, že nepřesáhla 10 % celkového obratu navrhovatelky, kterého dosáhla za předchozí hospodářský rok. Tato mez přitom již zaručuje, aby úroveň této pokuty nebyla nepřiměřená ve vztahu k velikosti podniku, jak je určena jejím celkovým obratem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 280 až 282).

193 S ohledem na výše uvedené je třeba desátý a jedenáctý důvod kasačního opravného prostředku zčásti odmítnout jako irelevantní a zčásti zamítnout jako neopodstatněné.

194 Vzhledem k tomu, že žádnému z důvodů kasačního opravného prostředku uplatňovaných navrhovatelkou nebylo vyhověno, je třeba kasační opravný prostředek zamítnout v plném rozsahu.

K nákladům řízení

195 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný. Podle čl. 138 odst. 1 tohoto jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě jeho čl. 184 odst. 1, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a navrhovatelka neměla ve věci úspěch, je důvodné uložit posledně uvedené náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Společnosti Villeroy & Boch AG se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.